

UCHWAŁA NR LXIII/510/2024
RADY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO

z dnia 26 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach za rok 2023**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024r. poz. 107) w związku z art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.¹⁾) oraz pkt VIII uchwały nr XXVII/247/2021 Rady Powiatu Tarnogórskiego z dnia 26 stycznia 2021 roku w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2021-2023” oraz pkt XI uchwały nr XXX/275/2021 Rady Powiatu Tarnogórskiego z dnia 27 kwietnia 2021 roku w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2021-2024”

**Rada Powiatu
uchwala:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach za rok 2023 zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnogórskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Przemysław Cichosz

---

¹⁾ Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2023r. poz. 535, poz. 1693, poz. 1938, poz. 2754, poz. 2760

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE
W TARNOWSKICH GÓRACH
ZA ROK 2023

Tarnowskie Góry, marzec 2024 r.

Spis treści

I. Piecza zastępcza.....	3
1. Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców	3
2. Promowanie rodzinnych form opieki. Nabór kandydatów na rodziców zastępczych	3
3. Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych	3
4. Dobór rodziny zastępczej dla dziecka	4
5. Plan pomocy dziecku	4
6. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.....	4
7. Przysposobienie	5
8. Szkolenie i wsparcie istniejących rodzin zastępczych.....	5
9. Ocena rodzin zastępczych.....	5
10. Badania psychologiczne	6
11. Kontrola nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka	6
12. Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	6
13. Przyznane świadczenia	6
14. Dodatki wychowawcze i świadczenie „Dobry start”	7
15. Środki z Funduszu Pomocy – małoletni z Ukrainy w pieczy zastępczej.....	8
16. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – cudzoziemcy	8
17. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponoszone przez gminę.....	9
18. Porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.....	11
19. Powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.....	13
20. Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	14
21. Usamodzielnienia.....	14
22. Współpraca z Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami	16
23. Sprawozdawczość i statystyki	17
II. Pomoc dla osób z niepełnosprawnościami.....	18
1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	18
2. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	18
3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	19
4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	19
5. Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	20
6. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”	21
7. Program „SAMODZIELNOŚĆ – AKTYWNOŚĆ – MOBILNOŚĆ”	23
7.1. Moduł DOSTĘPNE MIESZKANIE.....	23

7.2. Moduł MIESZKANIE DLA ABSOLWENTA.....	24
8. Realizacja programów resortowych z Funduszu Solidarnościowego	24
8.1. Realizacja resortowego programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023	24
8.2. Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023	26
9. Informacja o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych.....	27
III. Profilaktyka i wsparcie środowiskowe.....	28
1. Domy Pomocy Społecznej.....	28
1.1. Wnioski w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2023.....	28
1.2. Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej	29
1.3. Domy Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego - koszt utrzymania, liczba mieszkańców	29
2. Środowiskowy Dom Samopomocy	30
3. Działalność Punktu Interwencji Kryzysowej	30
4. Poradnictwo specjalistyczne.....	31
4.1. Poradnictwo psychologiczne	31
4.2. Poradnictwo pedagogiczne	31
4.3. Poradnictwo socjalne	31
IV. Pozostała Działalność	32
1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	32
2. Szkolenia pracowników i doradztwo dla kadr pomocy społecznej	32
3. Dane przekazywane do BIG	34
4. Sprawozdawczość.....	34
5. Informacja publiczna	36
6. Wykonanie dochodów i wydatków PCPR w Tarnowskich Górach w 2023 r.	36
V. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	40
VI. Sprawozdanie z Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej za rok 2023 realizowanego w Powiecie Tarnogórskim	42
VII. Sprawozdanie z realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie realizowanego w powiecie tarnogórskim w roku 2023.	48

I. Piecza zastępcza

1. Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców

W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach zatrudniało (w ciągu roku) 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na umowę o pracę. Pod opieką koordynatorów w skali całego roku, znajdowało się 59 rodzin zastępczych, w których przebywało 108 dzieci. Pozostałe rodziny były objęte opieką innych pracowników merytorycznych (głównego specjalisty pracy socjalnej, starszego specjalisty pracy socjalnej-koordynatora, pedagoga i kierownika działu), realizujących te same zadania. Łącznie w ciągu roku pracownicy odbyli 421 konsultacji domowych w rodzinach zastępczych, ponadto konsultacje udzielane były również bezpośrednio podczas spotkań w jednostce, telefonicznie i za pośrednictwem poczty elektronicznej.

W ramach środków z unijnego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz budżetu Państwa z Projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID – 19” dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka nadal korzystały z 162 laptopów, 162 słuchawek i 63 urządzeń wielofunkcyjnych. Sprzęt po opuszczeniu przez dzieci rodzinnej pieczy zastępczej był przekazywany rodzinom dla kolejnych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

2. Promowanie rodzinnych form opieki. Nabór kandydatów na rodziców zastępczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach realizacji powyższych zadań przygotowało i prowadziło Akcję Informacyjną KANGURKOWO. W ramach tej Akcji przeprowadzono m.in. następujące działania:

- prowadzono stronę internetową Akcji – www.kangurkowo.org,
- prowadzono profil na facebooku Kangurkowo,
- prowadzono profil na Instagramie,
- emitowano nagraną w 2018 roku piosenkę – hymn akcji pt. „Otwórz serce” oraz emitowano filmy promujące Akcję Informacyjną Kangurkowo,
- emitowano teledysk z udziałem rodzin zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- udzielano informacji na temat idei rodzicielstwa zastępczego oraz wymogów formalnych do pełnienia tej funkcji osobom zainteresowanym tą formą opieki,
- ogłaszano nabór kandydatów na rodziców zastępczych.

3. Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych

We wrześniu 2023 r. rozpoczęto szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych, które zakończyło się w styczniu 2024 roku. W szkoleniu uczestniczyło 12 osób.

Szkolenia prowadzili trenerzy programu „PRIDE. Rodzinna piecza zastępcza”. Program szkoleniowy obejmuje 12 sesji szkoleniowych po 4 godziny każda, 2 konsultacje domowe w miejscu zamieszkania każdej z rodzin kandydackich (każda w wymiarze 3 godzin), spotkanie decyzyjne (z każdą rodziną kandydacką w wymiarze 1 godziny).

Konsultacje domowe w miejscu zamieszkania każdej z rodzin kandydackich miały na celu indywidualną analizę sytuacji rodzinnej kandydatów, posiadanych przez nich kompetencji, omówienie ewentualnych wątpliwości rodziny. Ponadto, sprawdzano warunki lokalowe i sanitarne ważne z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa dzieci.

W trakcie szkolenia sprawdzano także, czy kandydaci spełniają wymogi formalno-prawne określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przez pracowników PCPR posiadających uprawnienia do prowadzenia programu szkoleniowego „Rodzina” przeprowadzone zostało również szkolenie dla kandydatów na opiekunów zastępczych „spokrewnionych” lub zaprzyjaźnionych z dziećmi, w którym uczestniczyło 5 osób.

Program obejmuje 52 godziny dydaktyczne podzielone na moduły (w ilości godzin zależnych od możliwości grupy) oraz praktyki w wymiarze 10 godzin. W okresie od października do listopada 2023 roku przeprowadzone zostały wszystkie sesje obejmujące program oraz kandydaci odbyli praktyki w istniejących rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka.

4. Dobór rodziny zastępczej dla dziecka

Przy doborze rodziny zastępczej dla dziecka uwzględniano w szczególności:

- przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (informacje zgromadzone podczas szkolenia),
- predyspozycje kandydatów i ich doświadczenie w pracy z dziećmi,
- informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym,
- warunki mieszkaniowe kandydatów,
- odpowiednią różnicę wieku między kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a dzieckiem,
- poziom rozwoju i sprawności dziecka, wymagania w zakresie pomocy profilaktyczno-wychowawczej lub resocjalizacyjnej oraz możliwość zaspokajania potrzeb dziecka,
- zasadę nierozłączania rodzeństwa,
- opinię wyrażoną przez dziecko.

Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego sąd przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej zasięga opinii właściwego PCPR o kandydatach. W okresie sprawozdawczym przekazano do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 24 takich opinii dotyczących rodzin, które nie były szkolone przez PCPR w Tarnowskich Górach lub były w trakcie szkolenia i oczekiwały na przyjęcie dzieci. Ponadto, wydano 8 takich ocen dla istniejących już rodzin zastępczych, w stosunku do których o takie opinie poprosił Sąd.

5. Plan pomocy dziecku

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m. in. przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny lub podmiotem organizującym pracę z rodziną i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku. W okresie sprawozdawczym koordynatorzy oraz inni pracownicy merytoryczni przygotowali 312 planów i aktualizacji planów pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej. Każdy plan dla dziecka stanowi integralną część pracy z rodziną zastępczą i ulega ewaluacji podczas posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

6. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dokonywało oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Informacje zebrane przez koordynatorów oraz innych pracowników merytorycznych podczas konsultacji domowych, dotyczyły:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem,

- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Oceny dokonywano w konsultacji z rodziną zastępczą, pedagogiem, psychologiem, właściwym asystentem rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Dokonano 284 ocen sytuacji dzieci określających zasadność pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Oceny przekazano do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach lub innych Sądów właściwych na miejsce poprzedniego pobytu dziecka.

7. Przysposobienie

W okresie sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekazało do ośrodków adopcyjnych 14 informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną. W 2023 roku dwoje dzieci z rodzin zastępczych zostało adoptowanych.

8. Szkolenie i wsparcie istniejących rodzin zastępczych

W 2023 roku prowadzono działania mające na celu podnoszenie standardów wychowania i opieki w rodzinach zastępczych, w tym zachowanie i wzmocnienie kompetencji, przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz podnoszenie kwalifikacji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą zgodnie z potrzebami tych osób poprzez:

- zapewnienie poradnictwa pedagogicznego, z którego skorzystało 46 rodzin (138 osób), odbyło się łącznie 68 konsultacji,
- zapewnienie poradnictwa psychologicznego, z którego skorzystało 21 rodzin zastępczych, (odbyło się łącznie 100 konsultacji),
- zapewnienie możliwości udziału w 2 szkoleniach organizowanych na terenie PCPR,
- udzielanie wsparcia przy regulowaniu kontaktów dzieci z rodzicami naturalnymi, w tym umożliwienie spotkań na terenie PCPR – łącznie odbyły się 93 spotkania, z których skorzystało 24 dzieci,
- w okresie sprawozdawczym 59 rodzin zastępczych zostało objętych wsparciem 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka (udzielono 18 porad).

9. Ocena rodzin zastępczych

Zgodnie z art. 132 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Oceny dokonywano w oparciu o kategorie kompetencji jakimi winni się wykazywać opiekunowie zastępczy, opracowane na bazie programu szkoleniowego dla kandydatów na rodziców zastępczych PRIDE Rodzinna piecza zastępcza. W roku 2023 dokonano 41 takich ocen.

10. Badania psychologiczne

Zgodnie z art. 76 ust. 4 do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy: zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka. W 2023 roku wydano 32 opinie w sprawie posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawione przez psychologa.

11. Kontrola nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka

Zgodnie z art. 38 b ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej w 2023 roku dyrektor PCPR w imieniu Zarządu Powiatu (uchwała nr 40/160/2015 Zarządu Powiatu Tarnogórskiego z dnia 11 maja 2015 roku w sprawie: udzielenia upoważnienia Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach) przeprowadził 21 kontroli w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. Przy przeprowadzaniu postępowania kontrolnego Dyrektor PCPR korzystał z pomocy Kierownika Działu ds. pieczy zastępczej oraz innych pracowników Działu. W żadnym z przypadków nie uznano pobytu dzieci w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka za niezasadny. Nie stwierdzono przypadków niewypełniania funkcji lub niewłaściwego wypełniania funkcji przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, skutkujących koniecznością rozwiązania rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka. Niektóre rodziny zastępcze otrzymały zalecenia pokontrolne. Jedna rodzina spokrewniona unikała kontroli o czym poinformowano Sąd, który jednak utrzymał funkcję rodziny zastępczej.

12. Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Spotkania dzieci z rodzicami:

Organizowano spotkania rodziców z dziećmi, w celu podtrzymywania więzi rodzinnych. W okresie sprawozdawczym korzystało z tej formy pomocy 24 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, łącznie odbyły się 93 spotkania na terenie PCPR. Ponadto, wiele rodzin jest ze sobą w stałym kontakcie i umawiają spotkania bez pośrednictwa PCPR.

Praca z rodziną:

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracę z rodziną organizuje jednostka organizacyjna gminy lub podmiot, któremu zostało zlecone to zadanie. W wyniku utrzymywania regularnych kontaktów dzieci z rodzicami, pracy działu ds. pieczy zastępczej w PCPR w Tarnowskich Górach oraz współpracy z ośrodkami pomocy społecznej 11 dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych.

13. Przyznane świadczenia

W 2023 roku wydano 67 decyzji w sprawie przyznania świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Ponadto, wydano 7 decyzji w sprawie przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając w rodzinie zastępczej.

W 2023 roku wydano 34 decyzje przyznające jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka. W 3 przypadkach wydano decyzje odmowne, głównie ze względu na brak środków przeznaczonych na ten cel w budżecie PCPR, bądź brak zgody powiatu właściwego do finansowania tego świadczenia.

Spośród pozostałych świadczeń, o które mogą starać się rodziny zastępcze wydano następujące decyzje:

- w sprawie przyznania środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku domu jednorodzinnego wydano 108 decyzji,

- w sprawie dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka wydano 14 decyzji przyznających świadczenie. W dwóch przypadkach wydano decyzję odmowną, ze względu na brak środków na ten cel w budżecie PCPR,
- w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego wydano 15 decyzji przyznających świadczenie,
- w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki nad dzieckiem wydano 4 decyzje przyznających świadczenie,
- w sprawie środków finansowych dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym wydano jedną decyzję przyznającą świadczenie.

Zestawienie wydatków w ramach poszczególnych typów świadczeń zawarto w poniższej tabeli:

Tabela 1 Środki wydatkowane na świadczenia dla rodzin zastępczych w 2023 r.

Nazwa udzielonego świadczenia	Liczba osób na które decyzją przyznano świadczenie	Ilość świadczeń	Koszt świadczeń
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej (dot. również osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy i nadal pozostały w rodzinie zastępczej)	215	2917	2 546 829,28
Jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka oraz na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego	49	49	54 010,00
Jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki nad dzieckiem	4	4	9 000,00
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	108	108	164 676,08
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	14	14	20 025,00
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	1	5 000,00
OGÓŁEM	391	3093	2 799 540,36

14. Dodatki wychowawcze i świadczenie „Dobry start”

W ciągu roku dla celów ustalenia prawa do świadczenia dobry start/ świadczenia wychowawczego tutęjsze Centrum wydała łącznie 84 zaświadczeń potwierdzających umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

15. Środki z Funduszu Pomocy – małoletni z Ukrainy w pieczy zastępczej

W 2023 roku w powiecie tarnogórskim nie funkcjonowały rodziny zastępcze, pod których opieką znajdowało by się dziecko pochodzące z Ukrainy. Na dzień 31 grudnia 2023 r. Powiat Tarnogórski nie dysponował wolnymi miejscami w rodzinnej formie pieczy zastępczej przeznaczonymi na dzieci pochodzące z Ukrainy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w ramach realizacji art. 26 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa, dokonało rozeznania na terenie gmin powiatu tarnogórskiego sytuacji, gdzie opiekun tymczasowy wyznaczony na mocy Postanowienia Sądu nie mógł złożyć osobiście wniosku o świadczenia rodzinne - o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych na dzieci znajdujące się pod jego opieką, lecz w jego imieniu wnioski te powinny być złożone przez Starostę Powiatu Tarnogórskiego. Sytuacja dotyczyła małoletniego, który przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy i przybył wraz z osobą sprawującą nad nim tę pieczę. Weryfikacja w tym zakresie nastąpiła na podstawie „oświadczenia wnioskodawcy będącego opiekunem tymczasowym” - OSR-02/OCP-02 składanego w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach nie prowadziło żadnych postępowań o przyznanie świadczeń i dofinansowań, o których mowa w ust. 1 ww. ustawy na rzecz opiekuna tymczasowego - sytuacja dotyczyła małoletniego, który przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy i przybył wraz z osobą sprawującą nad nim tę pieczę.

Ponadto, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w ramach realizacji art. 25a ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa, dokonało rozeznania na terenie gmin powiatu tarnogórskiego sytuacji, gdy małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terenie Ukrainy. Podjęte działania wynikały z obowiązku prowadzenia przez tutejsze Centrum „ewidencji małoletnich” za pomocą systemu teleinformatycznego.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. w wyniku współpracy z gminami powiatu tarnogórskiego, bądź w wyniku wejścia pracowników PCPR w środowisko obywateli Ukrainy przebywających na terenie powiatu tarnogórskiego tutejsze Centrum dokonało rozeznania sytuacji, która skutkowałaby wpisaniem do „ewidencji małoletnich” przypadków, to jest - gdy małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim, oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terenie Ukrainy. Rozeznano sytuację w 12 przypadkach. W ewidencji umieszczono 4 małoletnich.

16. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – cudzoziemcy

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat za Pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach zgodnie z art. 181 ust 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej finansowano pobyt w pieczy zastępczej jednego dziecka, o którym mowa w art. 5 ust. 3 tejże ustawy tj.: cudzoziemce przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z pobytem cudzoziemskiego dziecka w rodzinnym domu dziecka na terenie powiatu tarnogórskiego wykorzystano następujące środki na świadczenia w ramach dotacji otrzymanej z budżetu państwa:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej 1.651,99 zł,
- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka 950,00 zł,
- Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego 416,82 zł.

17. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponoszone przez gminę

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła w art. 191 ust. 9 na gminy obowiązek procentowego partycypowania w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej. Do wydatków tych należą wszystkie świadczenia oraz dodatki przysługujące rodzinom zastępczym jak również wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka.

Gminy ponoszą wspomniane wydatki w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej w wysokości 10%, w drugim roku w wysokości 30%, a w trzecim i następnych latach w wysokości 50%. Powyższe przepisy dotyczą jednak wyłącznie dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej po dniu 1 stycznia 2012 r.

W stosunku do wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r. pochodzących z terenu Powiatu Tarnogórskiego każdorazowo ustalano gminę właściwą ze względu na miejsce jego zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy. Gminy po potwierdzeniu swojej właściwości w stosunku do danego dziecka ponosiły procentową część wydatków PCPR w drodze noty księgowej. Na dzień 31 grudnia 2023 r. gminy partycypowały w wydatkach PCPR w przypadku 161 dzieci przebywających w pieczy zastępczej (w tym 123 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i 38 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej). W 2023 roku wystawiono 238 not księgowych w sprawie ponoszenia przez gminy Powiatu Tarnogórskiego wydatków PCPR na rodzinną pieczę zastępczą oraz 73 not księgowych w sprawie ponoszenia przez gminy Powiatu Tarnogórskiego wydatków PCPR na instytucjonalną pieczę zastępczą.

W Tabeli 2 oraz Tabeli 3 przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej odnośnie których wydatki na opiekę i wychowanie ponosiły gminy Powiatu Tarnogórskiego wg stanu na 31 grudnia 2022 r.

Tabela 2 Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej odnośnie których wydatki na opiekę i wychowanie ponosiły gminy Powiatu Tarnogórskiego w 2023 r. (stan na 31 grudnia 2023 r.)

Procentowy udział w wydatkach	10% (1 rok)	30% (2 rok)	50% (3 rok i więcej)	SUMA
Gmina Tarnowskie Góry	11	14	55	80
Gmina Radzionków	1	2	12	15
Gmina Tworóg	1	0	6	7
Gmina Miasteczko Śląskie	1	0	5	6
Gmina Zbrostawice	3	0	4	7
Gmina Kalety	0	0	1	1
Gmina Świerklaniec	0	0	5	5
Gmina Krupski Młyn	0	0	2	2
SUMA	17	16	90	123

Tabela 3 Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej odnośnie których wydatki na opiekę i wychowanie ponosiły gminy Powiatu Tarnogórskiego w 2023 r. (stan na 31 grudnia 2023 r.)

Procentowy udział w wydatkach	10% (1 rok)	30% (2 rok)	50% (3 rok i więcej)	SUMA
Gmina Tarnowskie Góry	1	2	17	20
Gmina Radzionków	3	1	0	4
Gmina Zbrostawice	0	1	0	1
Gmina Miasteczko Śląskie	0	0	4	4
Gmina Świerklaniec	0	1	5	6
Gmina Krupski Młyn	0	0	3	3
SUMA	4	5	29	38

Łączną kwotę jaką Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2023 r. uzyskało z gmin Powiatu Tarnogórskiego jako zwrot poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej to 2.242.447,79 zł. Zestawienie kwot wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej poniesione w 2023 r. przez gminy przedstawiono w poniższej tabeli. Kwoty przedstawione w tabeli stanowią wpływy z gmin Powiatu Tarnogórskiego wg stanu księgowego na 31 grudnia 2023 r.

Tabela 4 Kwota wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej poniesiona w 2023 r. przez gminy Powiatu Tarnogórskiego

Nazwa gminy	Kwota
Gmina Tarnowskie Góry	1 438 857,46 zł
Gmina Radzionków	107 442,56 zł
Gmina Tworóg	61 172,96 zł
Gmina Miasteczko Śląskie	233 292,94 zł
Gmina Zbrostawice	63 904,01 zł
Gmina Kalety	5 365,05 zł
Gmina Świerklaniec	217 433,91 zł
Gmina Krupski Młyn	114 978,90 zł
SUMA	2 242 447,79 zł

18. Porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

18.1. Dzieci pochodzące z Powiatu Tarnogórskiego przebywające w rodzinach zastępczych poza powiatem

W 2023 roku kontynuowano realizację 25 porozumień odnośnie pokrywania kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem. W ciągu roku zawarto 10 nowych porozumień oraz zakończono realizację 2 porozumień. Dla w/w porozumień przygotowywano miesięcznie wypłaty środków na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. W 2023 roku łącznie na pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem przeznaczono kwotę 431 328,85 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 r. obowiązywały 33 porozumienia.

Tabela 5 Porozumienia dotyczące dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego przebywających w rodzinach poza powiatem (2023 r.)

Lp	Miejsce aktualnego pobytu dziecka	Kontynuacja porozumień zawartych przed 2023 r.	Porozumienia zawarte w 2023 r.	Porozumienia zakończone w 2023 r.
1	P. Będziński	1	1	-
2	M. Ruda Śląska	2	-	1
3	M. Tychy	1	-	-
4	M. Chorzów	4	-	-
5	M. Bytom	3	1	-
6	P. Elbląski	2	-	-
7	P. Strzelecki	1	-	-
8	P. Gliwicki	1	3	1
9	M. Gliwice	1	2	-
10	M. Piekary Śląskie	1	3	-
11	M. Jaworzno	1	-	-
12	M. Sieradz	2	-	-
13	M. Zabrze	1	-	-
14	M. Olsztyn	1	-	-
15	P. Jarosławski	1	-	-
16	M. Mysłowice	1	-	-
17	P. Częstochowski	1	-	-
-	SUMA	25	10	2

18.2. Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego, pochodzące z innych powiatów

W 2023 roku kontynuowano realizację 39 porozumień zawartych w latach poprzednich dotyczących pokrywania kosztów pobytu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego. Zakończono realizację 2 porozumień, a zawarto w ciągu roku łącznie 18 nowych porozumień.

W styczniu 2023 r. sporządzono roczne rozliczenia wszystkich zawartych porozumień. Łączna kwota, która wpłynęła na rachunek bankowy Starostwa Powiatu Tarnogórskiego z tytułu zawartych porozumień

wyniosła 640 212,55 zł w tym kwota 33 587,03 zł za zwrot kosztów opieki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2023 r. obowiązywało 55 porozumień.

Tabela 6 Porozumienia dotyczące dzieci spoza powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego (2023 r.)

Lp.	Miejsce pochodzenia dziecka	Kontynuacja porozumień zawartych przed 2023 r.	Porozumienia zawarte w 2023 r.	Porozumienia zakończone w 2023 r.
1	M. Piekary Śląskie	2	-	-
2	P. Mikołowski	-	1	-
3	M. Katowice	2	1	-
4	M. Zabrze	3	2	-
5	M. Bytom	12	10	1
6	M. Chorzów	3	-	-
8	M. Świętochłowice	3	2	1
9	M. Sosnowiec	2	-	-
10	P. Strzelecki	1	-	-
11	M. Gliwice	1	-	-
15	P. Ostrowiecki	2	-	-
16	P. Gliwicki	6	-	-
17	P. Świdnicki	2	-	-
18	P. Kędzierzyńsko-Kozielski	-	2	-
-	SUMA	39	18	2

18.3. Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Tarnogórskiego umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych psychiatrycznych oraz zakładach opiekuńczo-leczniczych

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej były umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Skierowanie dzieci do placówek następowało po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie biologicznej lub braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W sprawach dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów, w ciągu roku zawarto 11 porozumień, natomiast kontynuowano realizację 42 porozumień zawartych w latach poprzednich. Łącznie w 2023 r. zakończono realizację 13 porozumień. Dla w/w porozumień przygotowywano miesięcznie listy wypłat. W 2023 r. koszty związane z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów wyniosły 2 845 779,23 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 r. obowiązywało 40 porozumień.

Tabela 7 Porozumienia dotyczące dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie innych powiatów, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych psychiatrycznych oraz zakładach opiekuńczo-leczniczych (2023 r.)

Lp	Miejsce aktualnego pobytu dziecka	Realizacja porozumienia (na dzień 1 stycznia 2023 r.)	Porozumienia zawarte w 2023 r.	Porozumienia zakończone w 2023 r.
1	P. Czarnkowsko-Trzcianiecki	1	-	1
2	P. Wołomiński	3	-	-
3	P. Przeworski	1	-	-
4	M. Częstochowa	3	1	1
5	P. Pleszewski	1	-	1
6	P. Raciborski	5	-	1
7	P. Strzyżowski	1	1	1
8	P. Krasnostawski	4	-	1
9	P. Lubliniecki	2	-	2
10	P. Zawierciański	1	-	-
11	M. Piekary Śląskie	1	-	1
12	P. Dąbrowski	8	1	2
13	P. Będziński	2	-	1
14	M. Bytom	1	-	-
15	M. Jastrzębie-Zdrój	1	-	-
16	P. Opatowski	3	-	-
17	P. Ostrzeszowski	1	-	-
18	P. Prudnicki	-	1	-
19	P. Kraśnicki	-	3	-
20	M. Łomża	-	2	-
21	M. Kraków	-	2	-
22	M. Jastrzębie-Zdrój (ZOL)	1	-	1
23	P. Tarnogórski (ZPOP)	1	-	-
24	P. Wrocławski (ZOL)	1	-	-
-	SUMA	42	11	13

W ramach powyższego zestawienia PCPR finansuje pobyt dzieci umieszczonych w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym Psychiatrycznym (1 dziecko) oraz Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych (1 dziecko). Pobyt jednego dziecka w Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych zakończył się w 2023 r.

19. Powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Po myśli art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.

Realizując wskazany powyżej obowiązek, Dyrektor PCPR w 2022 r., wytoczył 32 pozwy o zasądzenie alimentów przeciwko rodzicom biologicznym 59 dzieci.

Dyrektor PCPR wystąpił z 2 wnioskami o egzekucje alimentów na rzecz 2 małoletnich dzieci.

20. Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Przy ustalaniu opłaty brano pod uwagę zasady określone w Uchwale Rady Powiatu Tarnogórskiego nr XXXVII/340/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej, który udziela świadczeń całodobowych. Uchwała weszła w życie w roku 2023.

Zgodnie z powyższym możliwe jest odstąpienie od ustalenia opłaty, ustalenie jej w częściowej lub pełnej wysokości.

Większość danych niezbędnych do wydania decyzji administracyjnej rodzicom biologicznym zbierana jest na podstawie oświadczeń składanych pod odpowiedzialnością karną. Do ustalenia miejsca zamieszkania rodziców występowano z wnioskiem o udostępnienie danych ze zbiorów ewidencji ludności, zwracano się z prośbą do Policji o udostępnienie danych o miejscu zamieszkania/pobytu rodzica lub do Ośrodków Pomocy Społecznej, Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie, Urzędów Pracy, Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, Urzędów Skarbowych, Centralnego Zarządu Służby Więziennej i innych instytucji.

Łącznie w 2023 r. rozpoczęto 55 spraw dotyczących ponoszenia opłaty przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i 18 spraw dotyczących ponoszenia opłaty przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ze względu na trudną sytuację materialno-bytową postępowania administracyjne w sprawach opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w dużej części przypadków kończyły się odstąpieniem od ustalenia opłaty, w pozostałych przypadkach ustalano w stosunku do rodziców częściową opłatę za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. wiele spraw pozostało w toku, były to sprawy dotyczące głównie rodziców nieznanych z miejsca zamieszkania (brak meldunku, nie przebywanie pod adresem zameldowania).

W 2023 r. na podstawie uchwały Rady Powiatu Tarnogórskiego w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej umorzono należności pieniężne wraz z odsetkami w łącznej kwocie 333 117,68 zł.

21. Usamodzielnienia

Osoby, które opuściły rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze zostały objęte pomocą na kontynuowanie nauki, pomocą na usamodzielnienie oraz pomocą na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

W 2023 roku proces usamodzielnienia rozpoczęły 4 osoby, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą oraz 4 osoby które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą.

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki było zobowiązanie osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia.

Dla osób usamodzielnianych wyznaczani byli opiekunowie usamodzielnienia, którzy koordynowali proces usamodzielnienia. Programy usamodzielnienia zawierały plany podejmowanych działań, terminy

ich realizacji oraz zobowiązanie osób usamodzielnianych do realizacji postanowień programu. Zobowiązania obejmowały w szczególności uzupełnianie wykształcenia i podnoszenie kwalifikacji (celem zwiększenia możliwości zatrudnienia), podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Pracownicy socjalni w okresie sprawozdawczym przeprowadzili trzy wywiady środowiskowe dotyczących kontynuowania nauki, pomocy rzeczowej i na usamodzielnienie.

Tabela 8 i 9 przedstawiają wysokość udzielonej w 2023 r. pomocy osobom, które opuściły rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Tabela 8 Pomoc udzielana osobom, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą (2023 r.)

Lp	RODZAJ ŚWIADCZENIA	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	24	218	129 068,74 zł
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	4	4	22 426,00 zł
3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	7	7	14 016,00 zł
4	Pomoc na zagospodarowanie w formie finansowej	0	0	0,00 zł
-	OGÓŁEM:	35	229	165 510,74 zł

Tabela 9 Pomoc udzielana osobom, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą (2023 r.)

Lp	RODZAJ ŚWIADCZENIA	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	18	138	82 111,30 zł
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	6	6	43 220,00 zł
3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	2	2	3 821,00 zł
4	Pomoc na zagospodarowanie w formie finansowej	0	0	0,00 zł
-	OGÓŁEM:	26	146	129 152,30 zł

21.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

W okresie sprawozdawczym 24 usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, kontynuowało naukę. W 2023 roku 18 osób, usamodzielnionych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, objętych było pomocą na kontynuowanie nauki.

We wszystkich przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki przyznawana była i wypłacana po potwierdzeniu kontynuowania nauki.

21.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

W okresie sprawozdawczym 6 osobom opuszczającej instytucjonalną pieczę zastępczą przyznano pomoc na usamodzielnienie, z kolei spośród osób opuszczających rodziny zastępcze świadczenie to przyznano 4 osobom.

21.3. Pomoc na zagospodarowanie

Spośród osób, które opuściły rodziny zastępcze i podjęły proces usamodzielnienia 7 osób otrzymało pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Z grona osób, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą 2 osoby otrzymały w/w świadczenie. Usamodzielniani wychowankowie przeznaczali pomoc w formie rzeczowej w zdecydowanej większości na polepszenie warunków mieszkaniowych i bytowych oraz zakup sprzętu komputerowego umożliwiając kontynuowanie nauki, załatwianie spraw urzędowych oraz aktywnego poszukiwania pracy.

21.4. Pomoc prawna dla osób usamodzielnianych

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą po osiągnięciu pełnoletności zapewniono pomoc prawną. W tym zakresie udzielono 4 porad prawnych.

22. Współpraca z Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Sądem Rodzinnym w zakresie:

- wskazywania kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci pozbawionych opieki rodziców,
- przekazywania sprawozdań dot. sytuacji rodzin zastępczych i ocen zasadności pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- przekazywania wniosków dot. zmiany zarządzeń opiekuńczych,
- przekazywania wniosków o pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej,
- wskazania opiekunów prawnych dla dzieci,
- konsultacji z kuratorami zawodowymi w sprawach dotyczących ustalenia planu zorganizowania opieki dla dzieci w tym spotkania z kuratorami na terenie PCPR (na bieżąco),
- przekazywania wniosków dot. rozwiązania rodzin zastępczych,
- udziału w sprawach sądowych dotyczących zasądzenia świadczeń alimentacyjnych.

W okresie sprawozdawczym współpracowano ze szkołami, przedszkolami i żłobkami poprzez konsultacje z pedagogami szkolnymi oraz wychowawcami klas w sprawach dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej, w tym przekazywanie przez pedagogów opinii na temat szkolnego funkcjonowania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (na bieżąco).

W okresie sprawozdawczym współpracowano z ośrodkami pomocy społecznej Powiatu Tarnogórskiego w zakresie:

- konsultacji z pracownikami socjalnymi lub asystentami rodziny w sprawach dotyczących ustalenia planu pomocy dziecku lub planu pracy z rodziną, dokonywania ocen zasadności pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- umieszczania osób w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego,
- kierowania osób do środowiskowego domu samopomocy,
- prowadzenia naboru do programu korekcyjno-edukacyjnego i psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- współpraca przy rekrutacji na warsztaty kompetencji rodzicielskich,

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym Psychiatrycznym w Kamieńcu w zakresie udziału w zespołach dokonujących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w ZOL i zasadności pobytu dzieci w tej placówce. Wyznaczony przez Starostę Tarnogórskiego pracownik PCPR w Tarnowskich Górach wziął udział w 17 posiedzeniach zespołów, na których omówiono sytuację 113 dzieci. PCPR uczestniczy w zespołach od 30 grudnia 2015 roku.

Od listopada 2023 r. rozpoczęła się prowadzona przez PCPR kontrola w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczo Psychiatrycznym.

23. Sprawozdawczość i statystyki

Tabele z danymi odnośnie liczby rodzin i umieszczonych w nich dzieci w 2023 roku.

Tabela 10 Liczba rodzin i umieszczonych w nich dzieci w ciągu roku 2023 r. (narastająco)

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Spokrewniona z dzieckiem	59	71
Niezawodowa	61	86
Zawodowa	6	22
Zawodowa specjalistyczna	3	5
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	2
Rodzinny Dom Dziecka	5	40
OGÓŁEM	136	226

Tabela 11 Liczba rodzin i umieszczonych w nich dzieci wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Spokrewniona z dzieckiem	50	59
Niezawodowa	56	81
Zawodowa	3	12
Zawodowa specjalistyczna	3	5
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	6
Rodzinny Dom Dziecka	4	30
OGÓŁEM	118	193

Wykazana powyżej rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego prowadzona jest zarówno przez powiat tarnogórski (1 dziecko powyżej) jak i inny powiat (dzieci nie wykazane).

W okresie sprawozdawczym spośród dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

- 11 dzieci wróciło do rodziny biologicznej,
- 21 dzieci zostało umieszczonych w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4 zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 2 zostało przekazane do adopcji,
- 4 dzieci zmieniło formę opieki z innych powodów.

II. Pomoc dla osób z niepełnosprawnościami

1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

W roku 2023 na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, zgodnie z podziałem otrzymanych środków PFRON, przeznaczono kwotę 4 345 128,00 zł. W latach poprzednich otrzymane środki PFRON przedstawiały się następująco:

- 2022 r. – 3 403 054,00 zł
- 2021 r. – 2 989 680,00 zł,
- 2020 r. – 2 588 825,00 zł,
- 2019 r. – 2 291 846,00 zł,

Zgodnie z uchwałą Rady Powiatu Tarnogórskiego nr LII/440/2023 z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie określenia zadań, na które przeznacza się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na 2023 r., zmienionej uchwałami:

- nr LVI/470/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 r.
- nr LVIII/482/2023 z dnia 24 października 2023 r.
- nr LIX/485/2023 z dnia 28 listopada 2023 r.,
- nr LX/491/2023 z dnia 19 grudnia 2023 r.

Na realizację poszczególnych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w roku 2023 przeznaczono:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych przeznaczono 646 262,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przeznaczono 1 095 925,00 zł,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych przeznaczono 243 261,00 zł,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej przeznaczono 2 359 680,00 zł.

2. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

Na realizację zadania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało w 2023 roku kwotę 646 262,00 zł (wydatkowano: 646 262,00 zł). Dla porównania:

- w roku 2022 PCPR otrzymało kwotę 490 020,00 zł (wydatkowano: 487 622,00 zł),
- w roku 2021 PCPR otrzymało kwotę 446 225,00 zł (wydatkowano: 443 473,00 zł),
- w roku 2020 PCPR otrzymało 173 113,00 zł (wydatkowano: 160 712,00 zł),
- w roku 2019 PCPR otrzymało 218 103,00 zł (wydatkowano: 218 103,00 zł),

W roku 2023 złożono 441 wniosków (obejmujących 441 osób niepełnosprawnych i 220 opiekunów – łącznie 661 osób). Dofinansowaniem objęto 251 wnioskodawców (ponadto dofinansowanie przyznano dla 125 opiekunów – łącznie 376 osoby). Na liczbę 376 osób objętych dofinansowaniem w roku 2023 składa się:

- 26 dzieci niepełnosprawnych i 26 opiekunów,
- 225 dorosłych niepełnosprawnych i 99 opiekunów.

W 2023 roku 45 wnioskodawców zrezygnowało z możliwości otrzymania dofinansowania, 145 wnioskodawców otrzymało odmowę przyznania dofinansowania.

3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Na realizację zadania dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, PCPR otrzymało w 2023 roku 1 095 925,00 zł (wydatkowano: 1 095 799,00 zł). Dla porównania:

- w roku 2022 PCPR otrzymało 614 981,00 zł (wydatkowano 614 968,00 zł).
- w roku 2021 PCPR otrzymało 557 775,00 zł (wydatkowano 557 775,00 zł),
- w roku 2020 PCPR otrzymało 504 145,00 zł (wydatkowano 465 753,00 zł),
- w roku 2019 PCPR otrzymało 441 063,00 zł (wydatkowano 441 063,00 zł),

W okresie sprawozdawczym złożono 1080 wniosków, w tym:

- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 1059,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 16,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla instytucji – 5,

W 2023 roku dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wypłacono dla 532 wnioskodawców na kwotę 1 095 799,00 zł, w tym:

- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 1 058 226,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 9 696,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla instytucji – 27 877,00 zł,

W ramach zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dofinansowano zakup m.in.: rowerów rehabilitacyjnych stacjonarnych, bieżni elektrycznej, rotora do ćwiczeń, aparatów słuchowych, wkładek do aparatów słuchowych, systemów wspomagających słyszenie, aparatów do leczenia obturacyjnego bezdechu sennego, obuwia ortopedycznego, materaców przeciwoleżynowych, poduszek przeciwoleżynowych, protez uda, protez podudzia, protez piersi, protezy oka, pończoch kikutowych, ortez, pionizatorów, pieluchomajtek, cewników, worków do zbierania moczu, balkoników, podpórek czterokołowych, szkieł okularowych, wózków inwalidzkich, gorsetów, peruk, rękawa uciskowego oraz zbiorników na insulinę.

4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Na realizację zadania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało w roku 2023 kwotę 243 261,00 zł, (wydatkowano 243 261,00 zł). Dla porównania:

- w roku 2022 PCPR otrzymało 226 373,00 zł (wydatkowano 226 373,00 zł).
- w roku 2021 PCPR otrzymało 250 000,00 zł (wydatkowano 250 000,00 zł),
- w roku 2020 PCPR otrzymało 271 887,00 zł (wydatkowano 269 885,10 zł),
- w roku 2019 PCPR otrzymało 185 000,00 zł (wydatkowano 185 000,00 zł).

W okresie sprawozdawczym złożono 126 wniosków na zadania z zakresu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie wypłacono dla 96 wnioskodawców:

- na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych – 23 wnioski,

- na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych – 44 wnioski,
- na dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się – 29 wniosków.

W 2023 roku dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się wypłacono dla 96 wnioskodawców na kwotę 243 261, w tym:

- na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych – 95 411,00zł,
- na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych – 99 520,00zł
- na dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się – 48 330,00zł.

Na likwidację barier architektonicznych w miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych wykonano prace związane m.in. z przystosowaniem istniejących łazienek dla potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez zamontowanie kabin prysznicowych, krzesełek prysznicowych, siedzisk prysznicowych, ubikacji i umywalki dostosowanej do potrzeb osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim, montaż uchwytów oraz poręczy.

W ramach likwidacji barier dofinansowano zakup m.in.: łóżek rehabilitacyjnych, podnośników transportowo-kąpielowych, podnośników wannowych, rowerów trójkołowych, rowerów typu Tandem, schodofazów, koncentratorów tlenu, wózków toaletowo-prysznicowych.

W ramach dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się wydatki przeznaczono na pokrycie kosztów związanych z zakupem sprzętu komputerowego, programów specjalistycznych oraz urządzeń elektronicznych wraz z programem do komunikacji alternatywnej i wspomagającej.

Zasadność złożonych wniosków oceniały Zespoły Pełnomocników Starosty Powiatu Tarnogórskiego ds. rozpatrywania wniosków: na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

5. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Warsztat terapii zajęciowej jest jedną z podstawowych form aktywności, która wspomaga proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Na terenie Powiatu Tarnogórskiego działają dwa warsztaty: Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Salezjański Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowskich Górach (warsztat powstał w marcu 2000 r.), oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Śląski Oddział Regionalny w Katowicach (warsztat powstał w grudniu 2005 r.). Uczestnikami zajęć warsztatowych są osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. Dzięki uczestnictwu w warsztacie osoba niepełnosprawna ma możliwość wyrabiania zaradności osobistej, zdobywa umiejętności praktyczne, uczy się nowych ról społecznych. Uczestnictwo w WTZ stanowi też etap wstępny do podjęcia pracy zawodowej przez osoby niepełnosprawne. Poniższa tabela przedstawia środki przekazane i wydatkowane na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2023 r.

Tabela 12 Źródła finansowania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej	Środki Powiatu przekazane	Środki Powiatu Wykorzystane	Środki PFRON Przekazane	Środki PFRON Wykorzystane
WTZ Kalety	131 094,00 zł	131 094,00 zł	1 179 840,00 zł	1 179 805,59 zł
WTZ Tarnowskie Góry	131 094,00 zł	131 094,00 zł	1 179 840,00 zł	1 179 810,09 zł
Razem	262 188,00 zł	262 188,00 zł	2 359 680,00 zł	2 359 615,68 zł

W Warsztacie Terapii Zajęciowej w Tarnowskich Górach prowadzone były następujące pracownie: krawiecka, gospodarstwa domowego, komputerowo-edukacyjna, rękodzieła, arteterapii, techniczno-ślusarska, teatralno-muzyczna oraz ogrodniczo-florystyczna. W zajęciach warsztatowych uczestniczyło 40 osób. W październiku 2023 r. przeprowadzona została kontrola warsztatu. Zespół kontrolujący stwierdził nieznaczne uchybienia, głównie dotyczące nazewnictwa dokonywanych ocen.

Ponadto, WTZ w Tarnowskich Górach sporządzał plany finansowe, rozliczał środki oraz przekazywał kwartalne informacje o ich wydatkowaniu. Liczba osób oczekujących na uczestnictwo w zajęciach na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 0 osób.

Natomiast Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni zaoferował swoim uczestnikom zajęcia w pracowniach: gospodarstwa domowego, przyrodniczej, zielarsko-ogrodniczej, komputerowo-fotograficznej, artystycznej, technicznej oraz rzemiosła artystycznego. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowana jest przez terapię indywidualną i grupową, muzykoterapię, teatroterapię, zajęcia edukacyjne, rekreacyjne, terapię przez kontakt z przyrodą. W zajęciach warsztatowych uczestniczyło 40 osób.

W listopadzie 2023 r. odbyła się kontrola WTZ w Kaletach-Drutarni. Zespół kontrolujący wykazał uchybienie w zakresie kwalifikacji instruktora terapii zajęciowej w pracowni zielarsko-ogrodniczej oraz poprawnego nazewnictwa dokonywanych ocen. Jeżeli chodzi o wydatkowanie środków finansowych Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni sporządzał plany finansowe, rozliczał środki oraz przekazywał kwartalne informacje o ich wydatkowaniu. Na dzień 31 grudnia 2023 r. brak osób oczekujących na przyjęcie do warsztatu.

Działalność warsztatów terapii zajęciowej wspomagała proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Tarnogórskiego.

6. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”

Rok 2023 był dwunastym rokiem realizacji na terenie Powiatu Tarnogórskiego pilotażowego programu „Aktywny samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Realizacja programu na mocy umowy podpisanej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Powiatem Tarnogórskim została powierzona Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Formy wsparcia przewidziane w programie adresowane były do uprawnionych osób niepełnosprawnych i dotyczyły likwidacji barier ograniczających ich społeczne i zawodowe funkcjonowanie. Program obejmował następujące moduły, obszary i zadania:

- Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową
  - Obszar A – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu
  - Obszar A – Zadanie nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B
  - Obszar A – Zadanie nr 3 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy dla osób z dysfunkcją narządu słuchu
  - Obszar A – Zadanie nr 4 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu dla osób z dysfunkcją narządu słuchu
  - Obszar B – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych w stopniu znacznym
  - Obszar B – Zadanie nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania

- Obszar B – Zadanie nr 3 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją wzroku w stopniu umiarkowanym
- Obszar B – Zadanie nr 4 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu słuchu
- Obszar B – Zadanie nr 5 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu
- Obszar C – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
- Obszar C – Zadanie nr 2 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
- Obszar C – Zadanie nr 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne
- Obszar C – Zadanie nr 4 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne
- Obszar C – Zadanie nr 5 pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej

- Moduł II -pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało, w ramach I i II transzy, następujące środki finansowe:

Tabela 13 Środki finansowe PFRON przekazane na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” na 2023 rok

Wydatki	Limit środków PFRON
Moduł I	511 300,00 zł
Moduł II	413 500,00 zł
Koszty obsługi programu	46 240,00 zł
Koszty promocji programu	9 248,00 zł
Koszty ewaluacji programu	4 624,00 zł
RAZEM	984 912,00 zł

Osoby uprawnione do korzystania z dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” składały do dnia 10 października 2023 roku wnioski w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (z uwzględnieniem sytuacji, w której Realizator programu może podjąć decyzję o przywróceniu Wnioskodawcy terminu złożenia wniosku). Łącznie wpłynęło 192 wnioski z czego dofinansowano 172.

2023 rok był czwartym rokiem, w którym wszystkie wnioski składane w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” procedowane były przez pracowników PCPR przy wykorzystaniu nowoczesnego narzędzia - platformy SOW (System Obsługi Wsparcia), za pomocą której osoby z niepełnosprawnością mogą elektronicznie składać wnioski o wsparcie w ramach poszczególnych zadań. System SOW, wyposażony jest we wszystkie potrzebne formularze i wzory oraz w inne funkcjonalności, które ułatwiają realizację programu. Wszystkie dokumenty niezbędne do złożenia wniosku lub zawarcia umowy dofinansowania lub rozliczenia dofinansowania, Wnioskodawca może skanować/powielać w formie elektronicznej i takie są podstawą oceny formalnej i merytorycznej wniosku oraz zawarcia umowy i rozliczenia dofinansowania.

Dostęp do Systemu jest nieodpłatny. Podstawowym i jedynym wymaganiem w celu spełnienia warunku zapewnienia ogólnokrajowego zasięgu jest dostęp do sieci internetowej. Pełne korzystanie z Systemu

wymaga posiadania narzędzia autoryzacji – uwierzytelnienia przez profil zaufany na platformie ePUAP lub przy pomocy kwalifikowalnego podpisu elektronicznego.

Wniosków złożonych przez Wnioskodawców w systemie SOW było 179.

Wniosków złożonych przez Wnioskodawców w wersji papierowej było 13.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydatkowało na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” na 2023 rok następujące kwoty:

Tabela 14 Środki finansowe PFRON wydatkowane w 2023 roku (stan na dzień 31.12.2023 r.) w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” na 2023 rok w podziale na poszczególne zadania w zestawieniu do liczby złożonych wniosków i wniosków objętych dofinansowaniem

Zadanie	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków objętych dofinansowaniem	Wyplacona kwota Dofinansowania (w zł)
Obszar A Zadanie 1	4	2	1 572,50
Obszar A Zadanie 2	4	4	6 472,50
Obszar A Zadanie 3	0	0	0
Obszar A Zadanie 4	1	1	2 931,65
Obszar B Zadanie 1	15	10	89 546,21
Obszar B Zadanie 2	1	1	2 200,00
Obszar B Zadanie 3	9	7	49 209,28
Obszar B Zadanie 4	12	9	39 161,33
Obszar B Zadanie 5	2	2	2 968,20
Obszar C Zadanie 1	4	3	54 780,00
Obszar C Zadanie 2	10	10	26 703,15
Obszar C Zadanie 3	4	4	142 104,00
Obszar C Zadanie 4	2	1	5 940,00
Obszar C Zadanie 5	5	5	38 250,00
Obszar D	4	4	8 418,77
Ogółem Moduł I	77	63	470 257,59
Moduł II	115	109	292 946,32
Ogółem Moduł I i II	192	172	763 203,91
Koszty obsługi programu	-	-	41 240,00
Koszty promocji programu	-	-	8 248,00
Koszty ewaluacji programu	-	-	4 124,00
RAZEM	-	-	816 815,91

Z uwagi na wprowadzone przez PFRON zmiany do programu dotyczące zasad naliczania i rozliczania dofinansowania w ramach programu, ostateczny termin wypłaty kwot dofinansowania w ramach środków otrzymanych na realizację programu na 2023 rok upływa 15 kwietnia 2024 roku.

7. Program „SAMODZIELNOŚĆ – AKTYWNOŚĆ – MOBILNOŚĆ”

7.1. Moduł DOSTĘPNE MIESZKANIE

Realizatorem programu na terenie Powiatu Tarnogórskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach, program finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

Nabór wniosków prowadzony jest w trybie ciągłym i odbywa się wyłącznie w formie elektronicznej w systemie SOW.

Program realizowany jest do 2025 roku, zawieranie umów z beneficjentami odbywać się będzie do dnia 31 grudnia 2024 r., jednak nie dłużej niż do wyczerpania budżetu Programu.

Na realizację Programu „SAMODZIELNOŚĆ – AKTYWNOŚĆ – MOBILNOŚĆ” - Dostępne mieszkanie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało następujące środki finansowe:

- realizacja wniosków – 88 672,31 zł
- obsługa realizacji programu – 4 433,62 zł

W 2023 roku wpłynął 1 wniosek, został pozytywnie zweryfikowany na kwotę 86 535,00 zł oczekuje na podpisanie umowy.

7.2. Moduł MIESZKANIE DLA ABSOLWENTA

Realizatorem programu na terenie Powiatu Tarnogórskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach, program finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta.

Nabór wniosków prowadzony jest w trybie ciągłym i odbywa się wyłącznie w formie elektronicznej w systemie SOW.

Program realizowany jest od dnia jego zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą PFRON. Termin zakończenia realizacji programu określi Rada Nadzorcza PFRON. Zawieranie umów z beneficjentami odbywać się będzie do wyczerpania budżetu Programu.

Na realizację Programu „SAMODZIELNOŚĆ – AKTYWNOŚĆ – MOBILNOŚĆ” – Mieszkanie dla absolwenta Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało następujące środki finansowe:

- realizacja wniosków – 114 007,24 zł
- obsługa realizacji programu – 5 700,36 zł

W 2023 roku wpłynął 1 wniosek, został pozytywnie zweryfikowany na kwotę 45 712,80 zł. Umowa podpisana z Beneficjentem na okres 36 miesięcy. Dofinansowanie przekazywane jest w miesięcznych transzach.

W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydatkowało na realizację programu „SAMODZIELNOŚĆ – AKTYWNOŚĆ – MOBILNOŚĆ” – Mieszkanie dla absolwenta kwotę 1 814,00 zł.

8. Realizacja programów resortowych z Funduszu Solidarnościowego

8.1. Realizacja resortowego programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

W roku 2023 na mocy umowy podpisanej pomiędzy Wojewodą Śląskim a Powiatem Tarnogórskim została powierzona Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach realizacja resortowego

Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”-edycja 2023. Zadanie zostało w całości sfinansowane ze Funduszu Solidarnościowego.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023 miał na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych w zakresie: poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia, zapewnienia osobom niepełnosprawnym wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb, umożliwienia zaangażowania osób niepełnosprawnych w wydarzenia społeczne, kulturalne, rozrywkowe lub sportowe itp.

Programem objęto łącznie 31 beneficjentów, w tym 23 osoby legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 2 osoby legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i 6 dzieci w wieku do 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Tabela 15 Zestawienie ze względu na adresatów Programu

Ogólna liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano usługi asystenta	w tym: liczba osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	w tym: liczba osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	w tym: liczba dzieci w wieku do 16 r. ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem
31	23	2	6

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach resortowego programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023 objęło następujący zakres:

Tabela 16 Podmiotowy i przedmiotowy zakres Programu

Ogólna liczba wykonanych godzin usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych	w tym: liczba wykonanych godzin usług asystenckich dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	w tym: liczba wykonanych godzin usług asystenckich dla osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	w tym: liczba wykonanych godzin usług asystenckich dla dzieci w wieku do 16 r. ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem
17 810	15 260	829	1721

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydatkowało na realizację resortowego Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023 następujące kwoty:

Tabela 17 Środki finansowe Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych wydatkowane na realizację resortowego Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”-edycja 2023.

Łączna kwota środków z Funduszu Solidarnościowego przekazana na realizację Programu	799 578,00 zł
Łączna kwota środków z Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację Programu	777 252,70 zł
w tym: koszt godzin usług asystenckich	712 399,79 zł
w tym: zwrot kosztów przejazdu dla asystenta oraz bilety do kina	47 144,91 zł
w tym: kwota środków wykorzystanych na obsługę Programu	15 678,00 zł
w tym: kwota kosztów ubezpieczenia OC asystentów	2030,00 zł

W trakcie trwania Programu dokonano zmian/przesunięć środków, otrzymanych na realizację Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023, w stosunku do złożonego wniosku. Powyższe działania były spowodowane przede wszystkim niewykorzystaniem przez część asystentów środków finansowych przeznaczonych na zwrot kosztów pośrednich związanych z świadczeniem usług w ramach Programu oraz niższych kosztów ubezpieczenia OC asystentów, niż na etapie planowania zakładano. W związku z powyższym, na etapie aktualizacji wniosku, zgodnie z wytycznymi kwoty zaoszczędzone przesunięto do środków z których opłacono usługę asystencką. Zwiększono liczbę uczestników z 26 do 31. Natomiast zwrot części środków finansowych przeznaczonych na wynagrodzenia asystentów był spowodowany niewykorzystaniem przez 9 uczestników Programu wnioskowanej/przyznanej liczby godzin usług asystencji osobistej. Z informacji uzyskanych od Uczestników Programu powyższa sytuacja wynikała z przyczyn od nich niezależnych. Podawanym powodem niewykorzystania wnioskowanych/przyznaczonych godzin usług asystencji osobistej była: zmiana sytuacji zdrowotnej w tym pobytu w szpitalu, na turnusie rehabilitacyjnym oraz przejściowa zmiana sytuacji rodzinnej (wsparcie najbliższej rodziny). Inną niezależną od realizatora przyczyną, niewykorzystania wszystkich otrzymanych środków na realizację przedmiotowego Programu, był zgon jednej osoby objętej usługami.

8.2. Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

W imieniu Powiatu Tarnogórskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach przystąpiło do realizacji programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego, w ramach którego realizowano usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego i całodobowego.

W ramach pobytu całodobowego zrealizowano 106 dni opieki wytchnieniowej dla 8 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 3 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Czas trwania jednego pobytu nie był dłuższy niż 14 dni na osobę. Opieka wytchnieniowa w formie całodobowej była świadczona w miejscu zaproponowanym przez uczestnika Programu, które uzyskało pozytywną opinię powiatu.

Natomiast w ramach pobytu dziennego świadczone usługi opieki wytchnieniowej na rzecz 11 opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 6 opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami. Zrealizowano łącznie 3 600 godzin usług. Usługa miała charakter indywidualny i była realizowana w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami.

Na realizację ww. zadania z Funduszu Solidarnościowego w roku 2023 została wydatkowana kwota w wysokości 204 671,03 zł.

9. Informacja o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych

W 2023 roku udzielono szerokich informacji o prawach i uprawnieniach. Wszystkie udzielone informacje można podzielić na:

- informacje o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym wynikających z tytułu niepełnosprawności,
- informacje o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON i Funduszu Solidarnościowego,
- informacje o aktualnych programach realizowanych przez PFRON oraz projektach skierowanych na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej skierowanej do osób niepełnosprawnych,
- informacje o jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego oraz pozostałych placówkach działających na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych,
- informacje o działających na terenie Powiatu Tarnogórskiego organizacjach pozarządowych prowadzących działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych.

III. Profilaktyka i wsparcie środowiskowe

1. Domy Pomocy Społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności i nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Umieszczenie w domu następowało po uprzednim skierowaniu osoby wymagającej całodobowej opieki przez gminę właściwą dla jej miejsca zamieszkania (gmina określała wysokość odpłatności, jaką osoba kierowana ma uiszczać za pobyt w domu). Do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach należało wydawanie decyzji o umieszczeniu w DPS, wydawanie decyzji zmieniających odpłatność dla osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na tzw. „starych zasadach”, oraz wpisywanie na listę osób oczekujących do poszczególnych domów - określając przybliżony termin przyjęcia.

Okres oczekiwania na umieszczenie w poszczególnych domach zależny był od ich typu. Jednakże umieszczenia w domach pomocy społecznej w 2023 r. odbywały się na bieżąco.

1.1. Wnioski w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2023

O umieszczenie w DPS funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego w 2023 roku ubiegało się 101 osób (ogólna liczba wniosków w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej w roku 2023, porównując w roku 2022 – 83 wnioski).

W trakcie roku w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego umieszczono łącznie 54 osoby (20 osób z powiatu tarnogórskiego).

Tabela 18 Liczba osób przyjętych do domów pomocy społecznej w 2023 r.

Dom Pomocy Społecznej	Osoby z terenu Powiatu	Osoby spoza Powiatu
Tarnowskie Góry, ul. Gliwicka 22	3	3
Tarnowskie Góry, ul. Włoska 24	20	9
Nakło Śląskie, ul. Główna 8	1	0
Miedary, ul. Zamkowa 7	0	1
Zbrostawice, ul. Wolności 34	0	9
Łubie, ul. Pyskowska 34	2	6
OGÓŁEM	26	28

W 2023 r. wydano następujące decyzje administracyjne, w tym:

- o umieszczeniu w domu pomocy społecznej – 52,
- zmieniające odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 138,
- uchylające umieszczenie w domu pomocy społecznej – 10,
- wygaszające skierowanie, umieszczenie, odpłatność w domu pomocy społecznej – 5.

1.2. Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej na dzień 31 grudnia 2023 r.

Tabela 19 Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej na dzień 31 grudnia 2023 r. (na podstawie ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r.)

Dom Pomocy Społecznej	Osoby z terenu Powiatu	Osoby spoza Powiatu
Tarnowskie Góry ul. Gliwicka 22	1	2
Tarnowskie Góry ul. Włoska 24	9	11
Nakło Śląskie ul. Główna 8	1	5
Miedary ul. Zamkowa 7	0	1
Zbrostawice ul. Wolności 34	1	7
Łubie ul. Pyskowicka 34	0	6
OGÓŁEM	12	32

1.3. Domy Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego - koszt utrzymania, liczba mieszkańców

- Dom Pomocy Społecznej „Przyjaźń” w Tarnowskich Górach, ul. Włoska 24 dla osób przewlekłe somatycznie chorych przeznaczony na 130 miejsc (kobiety i mężczyźni). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2023 r. wynosił 5 616,33 zł,
- Dom Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach, ul. Gliwicka 22 dla osób przewlekłe psychicznie chorych przeznaczony dla 62 kobiet. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2023 r. wynosił 4 824,41 zł,
- Dom Pomocy Społecznej w Zbrostawicach, ul. Wolności 34 przeznaczony dla 95 osób niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2023 r. wynosił 5 569,80 zł,
- Dom Pomocy Społecznej w Łubiu, ul. Pyskowicka 34. dla osób przewlekłe psychicznie chorych przeznaczony dla 68 osób (kobiet i mężczyzn). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2023 r. wynosił 6 248,15 zł,
- Dom Pomocy Społecznej w Nakle Śląskim dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza przeznaczony dla 60 osób. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2023 r. wynosił 5 067,30 zł,
- Dom Pomocy Społecznej w Miedarach przeznaczony dla 56 osób niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2023 r. wynosił 6 284,85 zł.

Domy Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Tarnogórskiego prowadzone przez Powiat lub na jego zlecenia spełniają standardy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. W ww. domach pomocy społecznej na 471 mieszkańców jest 133, którzy przed skierowaniem do dps byli mieszkańcami Powiatu Tarnogórskiego (stan na 31.12.2023 r.)

W 2023 r. Powiat Tarnogórskich ogłosił i rozstrzygnął otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych w zakresie pomocy społecznej polegających na prowadzeniu domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym na kolejne 5 lat tj.: dla 62 osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych, dla

95 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla 60 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy

W Powiecie Tarnogórskim funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy z siedzibą w Tarnowskich Górach przy ulicy Kard. S. Wyszyńskiego 135, który jest prowadzony przez Stowarzyszenie „Serdeczni” na zlecenie Powiatu.

Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia miejsca dla 20 osób przewlekłe psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ łączony ABC). Osoba ubiegająca się o skierowanie do ŚDS składa do Ośrodka Pomocy Społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania pisemny wniosek o skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Tarnowskich Górach wraz zaświadczeniem lekarskim, wydanym przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osoby niepełnosprawnej fizycznie, a także orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile takie osoba posiada.

Decyzję administracyjną o skierowaniu do Środowiskowego Domu Samopomocy wydaje w imieniu Starosty Tarnogórskiego, na podstawie upoważnienia, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach. Udział w zajęciach środowiskowego domu samopomocy jest nieodpłatny.

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Liczba osób biorących udział w zajęciach wg stanu na 31.12.2023 r. wynosiła 22 osoby. Liczba osób w 2023 roku przeznaczona do podwyższonej dotacji w oparciu o art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., tj. osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi – 10 osób (w marcu 11 osób). Kwota dotacji na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Tarnowskich Górach przekazana i wydatkowana w 2023 roku to 664 465,52 zł.

3. Działalność Punktu Interwencji Kryzysowej

W marcu 2021 r. ze środków własnych Powiatu Tarnogórskiego został utworzony Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach, jako realizacja jednego z zadań określonego w art. 19 ustawy o pomocy społecznej, tj. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i tym samym podejmowanie działań w obszarze interwencji kryzysowej poprzez udzielanie natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

W ramach działalności punktu 2 razy w tygodniu udzielano specjalistycznego poradnictwa psychologicznego skierowanego do osób/ rodzin znajdujących się w kryzysie spowodowanym m.in.:

- przemocą w rodzinie,
- kryzysem małżeńskim,
- rozwodem,
- rozstaniem,
- utratą bliskiej rodziny,
- konfliktem w rodzinie,
- utratą pracy,
- uzależnieniem, itp.

Udzielana pomoc była bezpłatna, nie było wymagane skierowanie. W 2023 roku 2 psychologów pracujących w PIK udzieliło łącznie 258 porad w zakresie interwencji kryzysowej dla 67 osób/ rodzin, w tym dla 19 dzieci.

4. Poradnictwo specjalistyczne

4.1. Poradnictwo psychologiczne

W okresie sprawozdawczym prowadzono poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców powiatu oraz rodzin zastępczych. W 2023 roku z poradnictwa psychologicznego skorzystało 21 rodzin zastępczych oraz 45 osób/ rodzin z terenu powiatu. W 2023 roku łącznie odbyło się 466 konsultacji, w tym 100 dla rodzin zastępczych i 366 dla osób z terenu powiatu. Sprawy, z którymi strony zwracały się o poradę psychologiczną dotyczyły problemów opiekuńczo-wychowawczych, trudności natury emocjonalnej, przemocy i konfliktów w rodzinie i małżeństwie, sytuacji okołorozwodowych, przeżytych traum oraz bieżących problemów utrudniających codzienne funkcjonowanie, a także innych kryzysów i trudności.

4.2. Poradnictwo pedagogiczne

W okresie sprawozdawczym prowadzono indywidualne konsultacje dla rodzin zastępczych, rodziców dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodziców mających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi, z których korzystały rodziny na bieżąco. Konsultacje dotyczyły przede wszystkim pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, kryzysu szkolnego oraz adaptacji dziecka w nowym środowisku. Z konsultacji tych skorzystało 46 rodzin zastępczych (138 osób), odbyło się 68 konsultacji.

4.3. Poradnictwo socjalne

W okresie sprawozdawczym na bieżąco udzielano poradnictwa socjalnego. Z usamodzielnianymi wychowankami rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych przygotowywano programy usamodzielnienia. Pracownicy Centrum pełnili również rolę opiekunów usamodzielnienia, w przypadkach, gdy usamodzielnieni wychowankowie nie wskazali takich osób.

Poradnictwo socjalne wynika ze specyfiki pracy PCPR, w okresie sprawozdawczym na bieżąco udzielano osobom zgłaszającym się do PCPR informacji o prawach i uprawnieniach wynikających głównie z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej jak i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz kierowano interesantów do odpowiednich jednostek. Z tej formy wsparcia skorzystało 9 osób.

5. Zapewnienie okresowego miejsca pobytu w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Powiat Tarnogórski na mocy podpisanej umowy z Caritas Diecezji Sosnowieckiej o realizację zadania publicznego Powiatu Tarnogórskiego w latach 2021-2023 z zakresu pomocy społecznej zapewniał całodobowe okresowe miejsce pobytu w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Zadanie publiczne było realizowane na rzecz mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego. Na jego realizację przeznaczono kwotę 69 459,50 zł. W 2023 r. w ramach umowy 2 kobiety z 2 małoletnimi dziećmi skorzystały z całodobowego pobytu w ww. placówce. Wydatkowano dotację w kwocie 2 740,00 zł

IV. Pozostała Działalność

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w roku 2023 współpracowało z organizacjami pozarządowymi, które działają na polu pomocy społecznej, poprzez:

- kontynuację współpracy z Fundacją po DRUGIE poprzez skorzystanie przez pracownika ze szkolenia organizowanego przez Fundację w ramach prowadzonej w listopadzie światowej kampanii „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”,
- współpracę ze Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza i Zakonem Posługującym Chorym (Ojców Kamilianów) w zakresie prowadzenia 3 domów pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego,
- współpracę z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci – Śląski Oddział Regionalny i Salezjańskim Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Tarnowskich Górach w zakresie prowadzenia 2 warsztatów terapii zajęciowej,
- współpracę z Stowarzyszeniem „Serdeczni” w zakresie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy,
- udzielanie organizacjom pozarządowym działającym na terenie powiatu wsparcia merytorycznego w zakresie aplikowania o środki w ramach ogłaszanych projektów/programów,
- udzielanie organizacjom pozarządowym realizującym powierzone im zadania w zakresie pomocy społecznej wsparcia merytorycznego oraz pomocy w sporządzaniu sprawozdań merytorycznych i finansowych,
- współpracę z Caritas Diecezji Sosnowieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego okresowego miejsca pobytu w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- udział pracowników Działu Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych w imprezach okolicznościowych Stowarzyszenia „Pomocni” Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością i Ich Rodzin z Ożarowic oraz Stowarzyszenia Klubu Abstynenta „Jutrzenka” z Tarnowskich Gór,
- Przeprowadzenie w dniach 15-17 lutego 2023 roku konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Przedmiotem konsultacji był projekt uchwały Rady Powiatu Tarnogórskiego w sprawie ustalenia minimalnej wysokości wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

2. Szkolenia pracowników i doradztwo dla kadr pomocy społecznej

W 2023 roku pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach korzystali z następujących szkoleń, warsztatów, brali udział w konferencjach, które częściowo były prowadzone

w formie zdalnej. Korzystano również z bezpłatnych szkoleń organizowanych przez Związek Powiatów Polskich oraz Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego.

- „Program szkoleniowy RODZINA”,
- „Program szkoleniowy PRIDE-zawodowe rodziny zastępcze”,
- „Jak zdjąć nogę z gazu – czyli kilka słów o zdrowiu psychicznym młodzieży”,
- „Cyberzagrożenia – zagrożenia związane z cyberprzemocą”,
- „Rodzicielstwo, wychowanie i tworzenie środowisk skoncentrowanych na rozwiązaniach”,
- Zakładanie konta w LSI,
- Autozapis do PPK. Spotkanie informacyjne dla pracowników,
- Spotkanie sieciujące organizatorów pieczy zastępczej w woj. śląskim ,
- „Lokalny plan rozwoju usług społecznych - liderzy deinstytucjonalizacji”,
- „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”,
- „Szkolenie zawodowe Kadry Trenerów Organizatorów Zastępczego Środowiska Rodzinnego”,
- „Szkolenie informacyjno-edukacyjne w zakresie rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji”,
- „Zrozumieć emocjonalne potrzeby oraz konstruktywnie je komunikować”,
- „II stopień PRIDE Zawodowa Piecza Zastępcza”,
- „Koncepcja w podejściu urzędnika do osób starszych-problemy i rozwiązania”,
- „Zmiana ostatecznej decyzji administracyjnej”,
- Ochrona przed cyberzagrożeniami dla pracowników jst”,
- „Komunikacja interpersonalna kadry samorządowej”,
- „Zmiany w Prawie Pracy w I połowie 2023r.”,
- „Stosowanie zasad ogólnych KPA”,
- „Pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia i odmowa wszczęcia postępowania administracyjnego”,
- „Obsługa klienta niepełnosprawnego”,
- „ABC dostępności”,
- „Prosty język-trudna sprawa”,
- „Wstrzymanie ostatecznej decyzji administracyjnej w postępowaniu administracyjnym i sądowno-administracyjnym”,
- „Rozliczanie wpłat dłużnika w praktyce. Nowelizacja KPC, aspekty księgowe, współpraca z komornikami”,
- „Zakładanie konta i profilu w Lokalnym Systemie Informatycznym 2021”,
- „Dostęp do informacji publicznej”,
- „Istota stresu i jego konsekwencje. Umiejętność radzenia sobie ze stresem przez pracowników jst”,
- „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”,
- „Wykonalność decyzji administracyjnych-zagadnienia praktyczne”,
- „Podstawy wznowienia ogólnego postępowania administracyjnego”,
- „ Doręczenia w postępowaniu administracyjnym”,
- „Stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej”,
- „Cztery ściany” w ramach Kampanii 19 dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży,
- „Dobre relacje-antidotum na uzależnienia”,
- „Praca z dzieckiem z nadpobudliwością psychoruchową+ (ADHD) w szkole i w domu”,
- „Praca psychoterapeutyczna z dzieckiem po traumie w ujęciu poznawczo-behawioralnym”,
- „Jak pracować z dzieckiem nad stłumioną złością i innymi emocjami”,
- „Praktyczne wskazówki od Otto Kernberga jak pracować z pacjentami z zaburzeniami osobowości”.

3. Dane przekazywane do BIG

W 2023 r. uzupełniano informacje gospodarcze w 4 biurach tj. ERIF BIG S.A., BIG InfoMonitor S.A., KBIG S.A. oraz KRD BIG S.A. Na dzień 31 grudnia 2023 r. wykazano informacje gospodarcze o 34 dłużnikach, którzy zalegają z opłatami za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres dłuższy niż 12 miesięcy w łącznej kwocie 475 158,89 zł.

W 2023 roku jednostka w celu dochodzenia należności wystawiła 21 tytułów wykonawczych. Na dzień 31 grudnia 2023 r. jest wystawionych łącznie 63 tytułów wykonawczych do Urzędów Skarbowych dla 45 dłużników (40 rodziców biologicznych oraz 5 dłużników, którzy pobrali nienależnie świadczenie).

4. Sprawozdawczość

- półroczne sprawozdania MPiPS-03 na potrzeby Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (lipiec, styczeń),
- sprawozdanie MRiPS – 06 – wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w pomocy społecznej,
- półroczne sprawozdanie ze składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowych (styczeń, lipiec),
- półroczne sprawozdanie ze składek na ubezpieczenie zdrowotne (styczeń, lipiec),
- roczne sprawozdania PS-02 rodzinnej pieczy zastępczej na potrzeby Urzędu Statystycznego w Katowicach (styczeń),
- ocena zasobów pomocy społecznej (kwiecień),
- sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zbiór centralny Pomost wysyłany kwartalnie do Wojewódzkiego Administratora Pomost (styczeń, kwiecień, lipiec i październik),
- sprawozdanie Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej, miesięczne, roczne,
- sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej, miesięczne, roczne,
- sprawozdanie Rb-N kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych,
- sprawozdanie Rb-Z kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułu dłużnych oraz poręczeń i gwarancji,
- sprawozdanie Rb-ZN kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań oraz należności Skarbu Państwa z tytułu wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego zadań zleconych,
- sprawozdanie Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, kwartalne,
- rozliczenie dotacji otrzymanych z budżetu państwa w okresie od 1 stycznia 2022 r. do – 31 grudnia 2022 r.
- sprawozdanie opisowe za rok 2022 w zakresie dochodów i wydatków,
- sprawozdanie z realizacji zadań nałożonych uchwałą Zarządu Powiatu w zakresie gospodarowania powierzonym mieniem,
- sprawozdanie finansowe wraz z załącznikami,
- sprawozdanie o stanie w zakresie mienia komunalnego,
- sprawozdanie kwartalne Z-03 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- sprawozdanie roczne Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy,
- sprawozdanie roczne F-03 o stanie i ruchu środków trwałych,

- informacja INF-1 miesięczna o zatrudnieniu, kształceniu lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- informacja INF-2 roczna o zatrudnieniu, kształceniu lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- informacja INF-Z miesięczna o zatrudnieniu, kształceniu lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – informacja ewidencyjna,
- sporządzanie deklaracji dla ZUS związanych z zatrudnianiem i wynagradzaniem pracowników,
- sporządzanie deklaracji dla Urzędu Skarbowego związanych z zatrudnianiem i wynagradzaniem pracowników,
- informacja o ilości osób korzystających z usług wsparcia – środowiskowego domu samopomocy – dla osób z zaburzeniami psychicznymi (miesięcznie),
- sprawozdanie dotyczące efektywności działalności środowiskowych domów samopomocy województwie śląskim – 2022,
- sprawozdanie „Środowiskowe domy samopomocy – wykorzystanie dotacji w 2022 roku na realizację art. 51 c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej – podwyższenie miesięcznej kwoty dotacji na uczestnika w ramach Programu Za życiem”,
- MPiPS–05 - sprawozdanie roczne o placówkach zapewniających całodobową opiekę i wsparcie (styczeń),
- sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych z środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- informacje o domach pomocy społecznej (miesięcznie),
- sprawozdanie z realizacji pilotażowego programu Aktywny Samorząd,
- sprawozdanie półroczne i roczne z realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie wraz z miesięcznym zapotrzebowaniem na środki finansowe na realizację programu,
- sprawozdanie półroczne i roczne z realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie wraz z miesięcznym zapotrzebowaniem na środki finansowe na realizację programu,
- sprawozdanie dotyczące podania bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego w zakresie jednostki,
- sprawozdanie z Powiatowego Programu Przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- sprawozdanie z „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim”,
- sprawozdanie z realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2030 w zakresie jednostki,
- sprawozdanie o rozwoju ekonomii społecznej w powiecie,
- liczne sprawozdania jednorazowe w CAS,
- monitoring Wojewódzkiego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2016-2020,
- sprawozdanie dotyczące listy teleadresowej ośrodków interwencji kryzysowej, listy mieszkań chronionych, listy domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- sprawozdanie z realizacji rocznego programu współpracy Powiatu Tarnogórskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w zakresie jednostki,

- sprawozdanie z zakresu realizacji wskaźników „Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego” za lata 2021 - 2022,
- sprawozdania częściowe i roczne z realizacji „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023,
- sprawozdanie częściowe i roczne z realizacji programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2022,
- sprawozdanie roczne z działalności Archiwum Zakładowego,
- roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach,
- plan postępowań o udzielenie zamówień,
- sprawozdania z przeprowadzonych kontroli nad rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka,
- rozliczenie dofinansowania ze środków Funduszu Pracy
- rejestr zamówień publicznych,
- rejestr faktur.

Do przygotowania sprawozdań wykorzystano system Pomost (program do obsługi świadczeń wypłacanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i Ośrodki Pomocy Społecznej) oraz Centralną Aplikację Statystyczną (CAS), w której sporządzane są sprawozdania z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy, dot. rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dps i śds.

Ponadto, wszystkie dowody księgowe sprawdza się pod względem formalno-rachunkowym następnie dekretuje i księguje w księgach rachunkowych za pomocą programu księgowego F-K MILLENNIUM.

5. Informacja publiczna

W 2023 r., łącznie ze sprawami z zakresu zamówień publicznych, wprowadzono 26 informacji do biuletynu informacji publicznej PCPR (www.bip.pcpr.tarnogorski.pl). W 45 przypadkach edytowano istniejące dokumenty i informacje zawarte w Biuletynie.

Strona PCPR (www.pcprtarnogorski.pl) funkcjonująca w oparciu o standard WCAG 2.0 była aktualizowana na bieżąco.

Ponadto, 6 razy w roku 2023 udzielono informacji publicznej w oparciu o ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

6. Wykonanie dochodów i wydatków PCPR w Tarnowskich Górach w 2023 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach wykonało dochody na poziomie 99,63% w stosunku do planu. Dochody otrzymane w 2023 roku wyniosły 2 403 128,71 zł, w tym mieszczą się następujące kwoty:

- 2 242 447,79 zł z tytułu wpływów z różnych dochodów są to odpłatności gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej pomniejszone o noty uznaniowe dla gmin, w tym kwota 43 465,86 zł za zwrot kosztów opieki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 21 363,35 zł z tytułu wpływów za opłaty rodziców biologicznych dotyczące pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 8 034,62 zł z tytułu wpływów za pozostałe odsetki od zaległych należności,
- 24 611,59 zł z tytułu wpływów z różnych dochodów w kwocie tej mieszczą się odsetki od rachunków bankowych oraz wynagrodzenie należne płatnikowi od wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego oraz z tytułu terminowego opłacania podatku,
- 5 534,20 zł z tytułu wpływów z różnych dochodów i są to wpływy z odszkodowania z tytułu uszkodzonych laptopów oraz zapłata za uszkodzony sprzęt dokonana przez rodziców zastępczych,

- 71 292,00 zł z tytułu wpływów z różnych dochodów i są to środki z obsługi, ewaluacji i promocji z programu "Aktywny samorząd",
- 15 678,00 zł z tytułu wpływów z różnych dochodów i są to środki z obsługi programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej",
- 4 013,16 zł z tytułu wpływów z różnych dochodów i są to środki z obsługi programu "Opieka wychowawcza - edycja 2023",
- 7 358,80 zł z tytułu wpływów z rozliczeń /zwrotów z lat ubiegłych i są to m.in. zwroty nienależnie pobranych świadczeń,
- 55,20 zł z tytułu wpływu kosztów upomnień,
- 2 740,00 zł z tytułu opłat za pobyt w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Należności pozostałe do zapłaty na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły 890 520,10 zł i są to głównie:

- odpłatności rodziców biologicznych z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej, ta kategoria należności do zapłaty stanowi 73,85% zaległości ogółem (657 658,20 zł),
- należności z nienależnie pobranych świadczeń od 5 dłużników (7 936,93 zł),
- odsetki od nieterminowego regulowania należności wraz z kosztami upomnień (177 831,22 zł),
- odpłatności gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (47 093,75 zł).

Tabela 20 Wykonanie wydatków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2023 r.

Lp	Przeznaczenie środków	Kwota (w zł)	Uwagi
1.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	2 974 931,53	w tym: 2 845 779,23 zł kwota wypłaconych świadczeń finansowanych w ramach porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego na dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczone poza powiatem
2.	Rodziny zastępcze	4 377 286,25	w tym: - 905 748,93 zł kwota wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz osób do pomocy, z tego kwota 147 160,00 zł sfinansowana ze środków Funduszu Pracy z rządowego programu wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczych w 2023r. z tego kwota 1 301,84 zł sfinansowana ze środków dotacji Wojewody w związku z pobytem cudzoziemki w pieczy zastępczej, - 9 280,00zł kwota wynagrodzenia za przeprowadzenie badań psychologicznych dla kandydatów na rodziny zastępcze, - 2 355 812,87 zł kwota wypłaconych świadczeń na dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczone na terenie powiatu,

			<p>z tego kwota 3 018,81 zł sfinansowana ze środków dotacji Wojewody w związku z pobytem cudzoziemki w pieczy zastępczej,</p> <p>- 614 948,78 zł kwota wypłaconych świadczeń finansowanych w ramach porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego na dzieci spoza Powiatu Tarnogórskiego umieszczone na terenie Powiatu Tarnogórskiego,</p> <p>- 431 328,85 zł kwota wypłaconych świadczeń finansowanych w ramach porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego na dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczone poza powiatem, w tym kwota 38 724,54 zł za pokrycie kosztów opieki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,</p> <p>- 60 166,82 zł inne w tym m.in. 19 233,00 zł promocja rodzicielstwa zastępczego akcja „Kangurkowo”, spotkania kolędowe rodzin zastępczych 10 597,20 zł oraz szkolenia dla pracowników, które umożliwiają przeprowadzanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze wg programu „Rodzina”i „PRIDE”.</p>
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	3 104 086,61	<p>w tym:</p> <p>- 71 292,00 zł stanowią środki na obsługę, promocję i ewaluację programu „Aktywny samorząd”,</p> <p>- 15 678,00 zł stanowią środki na obsługę programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023",</p> <p>- 4 013,16 zł stanowią środki na obsługę programu "Opieka wychnieniowa -edycja 2023",</p> <p>- 49 015,51 zł jednostka przeznaczyła na usługi specjalistycznego poradnictwa w Punkcie Interwencji Kryzysowej,</p> <p>- 60,00 zł koszty obsługi związane z prowadzeniem ewidencji małoletnich, środki z Funduszu Pomocy.</p>
4.	Realizacja zadań Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	14 727,00	<p>dotacja celowa z budżetu Państwa przeznaczona na realizację:</p> <p>- 8.614,00 zł programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,</p> <p>- 6.113,00 zł programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.</p>
	Suma	10 471 031,39	

5.	Program „Opieka wytchnieniowa - edycja 2023”	200 657,87	środki Funduszu Solidarnościowego na dofinansowanie zadań w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa -edycja 2023”. Kwota wykazana bez kosztów obsługi, które wynoszą 4 013,16 zł - środki zostały ujęte w planie wydatków PCPR.
6.	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2023”	761 574,70	środki Funduszu Solidarnościowego na dofinansowanie zadań w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2023”. Kwota wykazana bez kosztów obsługi, które wynoszą 15 678,00 zł - środki zostały ujęte w planie wydatków PCPR.
7.	Dofinansowania PFRON	1 985 322,00	środki PFRON wydatkowane z konta Starostwa Powiatowego na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej (tzw. algorytmowe) jednakże realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
8.	Program „Aktywny Samorząd”	973 162,89	środki PFRON wydatkowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z przeznaczeniem na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, kwota wykazana bez kosztów obsługi, promocji i ewaluacji programu, które wynoszą 71 292,00 zł - środki zostały ujęte w planie wydatków PCPR.
9.	Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność! - Mieszkanie dla absolwenta”	1 814,00	środki PFRON wydatkowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z przeznaczeniem na realizację programu „Samodzielność-Aktywność-Mobilność! - Mieszkanie dla absolwenta”.
-	Suma	3.922 531,46	-
-	RAZEM	14 393 562,85	-

V. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

W związku z zadaniami Powiatu realizowanymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wskazuje się następujące potrzeby w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej w Powiecie Tarnogórskim:

- wzmocnienie współpracy z gminami w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zapewnienie dzieciom opieki w sytuacjach interwencyjnych tj. utworzenie kolejnej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia,
- zapewnienie dzieciom opieki w instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu,
- stały rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz rozszerzanie oferty wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych,
- rozszerzenie infrastruktury instytucji pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu o mieszkania treningowe dla usamodzielniającej się młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą,
- podejmowanie działań na rzecz osób usamodzielniających się po opuszczeniu pieczy zastępczej lub na podstawie ustawy o pomocy społecznej w obszarze wsparcia w procesie usamodzielniania,
- zwiększenie dostępności wsparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnościami, ułatwiającego aktywizację społeczną i integrację ze środowiskiem,
- utrzymanie na wymaganym poziomie standardów w domach pomocy społecznej i środowiskowym domu samopomocy (Powiat Tarnogórski),
- dbanie o należyty stan infrastruktury domów pomocy społecznej (Powiat Tarnogórski),
- poprawa infrastruktury w istniejącym środowiskowym domu samopomocy oraz zwiększenie miejsc dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- prowadzenie działań mających na celu zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych,
- wspieranie przez powiat działań realizowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- utrzymanie działalności punktu interwencji kryzysowej,
- rozwój usług społecznych, w szczególności zwiększenie dostępności wsparcia dla osób doświadczających i zagrożonych przemocą domową.

W celu realizacji potrzeb określonych powyżej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie planuje:

- opracowanie i realizację Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026,
- kontynuację Akcji Informacyjnej „Kangurkowo”,
- zwiększenie i profesjonalizacja kadry jednostek pomocy społecznej na terenie Powiatu.
- realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych finansowanych z budżetu państwa, PFRON, środków z Funduszu Solidarnościowego i samorządu powiatowego,
- wykonywanie bieżących prac modernizacyjnych i inwestycji w samorządowych domach pomocy społecznej (Powiat Tarnogórski),
- przygotowywanie ofert konkursowych dotyczących działań na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, ochrony zdrowia psychicznego i innych, w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez m.in. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Sejmik Województwa Śląskiego oraz innych,

- realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na rzecz osób, rodzin i grup społecznych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym w nowej perspektywie finansowej,
- opracowanie i realizację „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 – 2030”,
- opracowanie i realizację Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2030,
- opracowanie i realizację Programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2030,
- opracowanie Programu profilaktycznego w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy, w tym w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową w Powiecie Tarnogórskim na lata 2024-2030.

W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu pozyskanie i zabezpieczenie środków finansowych adekwatnych do potrzeb, na realizację zadań ustawowych oraz zapewnienie odpowiedniego potencjału kadrowego pozwalającego na realizację ustawowych zadań z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej.

VI. Sprawozdanie z Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej za rok 2023 realizowanego w Powiecie Tarnogórskim

Cel operacyjny 1

Zapewnienie opieki zastępczej dla dzieci w ramach zasobów wewnątrzrodzinnych.

Działanie 1.

Współpraca z gminami w celu ustalenia możliwości przejęcia opieki nad dzieckiem przez krewnych dziecka – między innymi poprzez:

- Zespoły Celowe w oparciu o Forum współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty i zdrowia na rzecz kompleksowego wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- projekty realizowane przez PCPR,
- projekty realizowane przez inne instytucje w których PCPR bierze udział.

W roku 2023 dokonywano na bieżąco rozeznania możliwości wskazania kandydatów na rodziców zastępczych spośród krewnych dzieci. W tym celu nawiązywano kontakt z pracownikami instytucji typu MOPS/GOPS odpowiedzialnymi za pracę z rodzicami biologicznymi dzieci.

Cel operacyjny 2

Edukacja społeczna i promocja rodzicielstwa zastępczego jako formy opieki nad opuszczonym dzieckiem – Akcja Kangurkowo.

Działanie 1.

Udział PCPR w zorganizowanych akcjach propagujących rodzicielstwo zastępcze.

W roku 2023 pracownicy Działu ds. Pieczy Zastępczej brali udział w imprezach skierowanych do rodzin z dziećmi, w trakcie których promowali Akcję Informacyjną Kangurkowo:

- Happening z okazji dnia rodzicielstwa zastępczego,
- Piknik rodzin zastępczych,
- Rodzinny dzień dziecka w Kopienicy,
- Dni Kalet.

Działanie 2.

Organizowanie imprez promujących rodzicielstwo zastępcze, w tym Dnia Rodzicielstwa Zastępczego

W okresie Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia zorganizowano akcję dla rodzin zastępczych z terenu Powiatu Tarnogórskiego na stworzenie ozdoby wiosennej, kartki lub ozdoby świątecznej. Ponadto, zorganizowano dla rodzin zastępczych oraz dla kandydatów na opiekunów zastępczych wspólne kolędowanie.

Działanie 3.

Prowadzenie strony internetowej na domenę Kangurkowo

Strona internetowa o adresie www.kangurkowo.org została utworzona w 2018 roku - zawiera ona ogólne informacje dotyczące rodzicielstwa zastępczego.

W zakładce NEWS informowano o najważniejszych wydarzeniach w Kangurkowie.

Działanie 4.

Prowadzenie Funpage Kangurkowo

Prowadzono na bieżąco funpage Kangurkowo, uzyskano łącznie 591 polubień strony. W roku 2023 opublikowano 18 postów, równolegle publikowano na Instagramie.

Działanie 5.

Nakręcenie wideoklipu

Nakręcony (w roku 2021) do piosenki promującej rodzicielstwo zastępcze teledysk z udziałem dzieci i opiekunów zastępczych zamieszczony został m.in. na stronie www.kangurkowo.org oraz na kanale [youtube www.youtube.com/watch?v=AP8z_ef8i8U&t=56s](https://www.youtube.com/watch?v=AP8z_ef8i8U&t=56s)

Działanie 6.

Publikacja materiałów promocyjnych w lokalnych mediach

W roku 2023 publikowano materiały na funpage Akcji Kangurkowo.

Cel operacyjny 3

Tworzenie nowych miejsc opieki i wychowania dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Działanie 1.

Pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych

Ilość wniosków o przyjęcie na szkolenie – 10.

Działanie 2.

Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych

Ilość zorganizowanych szkoleń – 2.

Liczba osób biorących udział w szkoleniach – 17.

Szkolenia prowadzone były programem „PRIDE. Rodzinna piecza zastępcza” oraz programem „Rodzina”.

Działanie 3.

Organizowanie i prowadzenie szkolenia dla dzieci kandydatów na rodziców zastępczych

W roku 2023 nie wystąpiła potrzeba szkolenia dzieci kandydatów na opiekunów zastępczych.

Działanie 4.

Prowadzenie badań psychologicznych i pedagogicznych kandydatów na rodziców zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe

Wydano 32 opinie psychologiczne dla kandydatów na rodziców zastępczych oraz osób sprawujących pieczę zastępczą.

Działanie 5.

Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

W roku 2023 dokonano 9 wstępnych kwalifikacji kandydatów na szkolenia dla opiekunów zastępczych.

Cel operacyjny 4

Profesjonalizacja rodzicielstwa zastępczego poprzez tworzenie zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

Działanie 1.

Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego

Ilość zorganizowanych szkoleń – 0

Ilość osób biorących udział w szkoleniu – 0

Działanie 2.

Zawieranie umów z rodzinami niezawodowymi o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej wg limitu określonego w punkcie VI programu

Ilość podpisanych umów z rodzinami zastępczymi – 3 (w tym 1 rodzina zastępcza zawodowa, 1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna i 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego)

Działanie 3.

Zawieranie umów o utworzenie rodziny zastępczej zawodowej z kandydatów do pełnienia w/w funkcji, zgodnie z potrzebami Powiatu w tym zakresie i po wyrażeniu zgody przez Zarząd Powiatu Tarnogórskiego

Ilość podpisanych umów z kandydatami - 0

Działanie 4.

Tworzenie rodzinnych domów dziecka zgodnie z potrzebami Powiatu w tym zakresie i po wyrażeniu zgody przez Zarząd Powiatu Tarnogórskiego

Ilość podpisanych umów – 0

(w roku 2023 utworzono 1 rodzinny dom dziecka z przekształcenia zawodowej rodziny zastępczej)

Cel operacyjny 5

Wspieranie merytoryczne istniejących rodzin zastępczych.

Działanie 1.

Poszerzenie oferty szkoleń dla rodzin zastępczych, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz zapobieganie zjawisku wypalenia zawodowego

Liczba zorganizowanych szkoleń na terenie PCPR – 2

- Nie mów NIE!!!

- Rozpoznawanie zagrożeń w środowisku pieczy zastępczej – diagnoza i przeciwdziałanie. Specyfika okresu adolescencji – skuteczne wsparcie nastolatka: szanse i zagrożenia. Pomoc pełnoletnim wychowankom opuszczającym system pieczy zastępczej.

Ponadto, w roku 2023 rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka otrzymywali od pracowników Działu ds. Pieczy informacje o prowadzonych szkoleniach w formie online. Z polecenia pracowników Działu lub z własnej inicjatywy rodziny skorzystały m.in. ze szkoleń o następującej tematyce:

- Wzmocnienie poczucia satysfakcji z pełnienia funkcji rodziny zastępczej

- Postępowanie z dzieckiem po przebytej traumie

- Pierwszy krok w dorosłość

- Radzenie sobie z wypaleniem przez osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych

- dziecko z zespołem FAS

- Wzmacnianie psychiki nastolatka będącego w pieczy zastępczej

- Jak dbać o higienę psychiczną w wieku dorastania

- Zarządzanie na co dzień – zarządzanie budżetem domowym
- Nauczanie uczniów z zaburzeniami lęku społecznego
- Jak radzić sobie z destrukcyjnym zachowaniem dziecka?
- Rola motoryki małej w rozwoju ogólnym i ruchowym dziecka
- Dysleksja rozwojowa – zrozumieć aby pomóc – przyczyny, rodzaje, diagnoza oraz terapia
- Pedagogika zabawy
- Umiejętności motoryczne i ich rola w wieku przedszkolnym
- Motoryka duża
- Mnemotechniki
- Rozwój motoryki małej w praktyce
- Matematyka przez zabawę
- Warsztaty edukacji twórczej
- Wielozmysłowa stymulacja dziecka – multisensoryczne zajęcia
- Arteterapia w nauczaniu
- Bajka w bajkoterapii
- Biblio i bajkoterapia
- Inteligencja emocjonalna w praktyce
- Emocje – uczucia pomagające przetrwać i rozwijać się
- Choreoterapia w pracy z dziećmi i osobami niepełnosprawnymi
- Gry i zabawy animacyjne
- Zachowania trudne – klasyfikacja i przyczyny
- Sensoryczne wsparcie dziecka z autyzmem
- Rozwój komunikacji u osób z ASD
- Jak rozbudzić motywację wewnętrzną dziecka z ASD?x
- Myślenie obrazami, czyli jak ułatwić dziecku z ASD rozumienie rzeczywistości
- Autyzm – zrozumieć spektrum; zindywidualizowane spojrzenie na ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
- Neurony idą do szkoły – podstawy neuroedukacji
- Hejt, depresja i autoagresja wśród uczniów
- Metody efektywnej nauki – techniki pamięciowe
- Nawyki skutecznego działania

Działanie 2.

Zwiększenie oferty poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz rodzin pomocowych

Liczba udzielonych porad -168

Liczba rodzin korzystających z poradnictwa – 67

Działanie 3.

Zwiększenie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej zakresu dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, medycznej itp.

Pracownicy Działu ds. Pieczy Zastępczej kierowali do pomocy specjalistów: psycholog, seksuolog, rehabilitant, laryngolog, nefrolog, urolog, ginekolog, terapeuta/psychoterapeuta, specjalista z zakresu FAS, stomatolog, okulista, kardiolog, neurolog, dietetyk, endokrynolog, ortopeda, pedagog – 73 dzieci (34 rodziny zastępcze).

Działanie 4.

Poszerzenie oferty terapeutycznej dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieci oraz dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Ilość form terapii, programów terapeutycznych – 0

Liczba rodzin lub dzieci korzystających – 0

Działanie 5.

Zwiększenie ilości rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora

Liczba koordynatorów – 3

Liczba rodzin objętych opieką koordynatora - 59

Działanie 6.

Stworzenie właściwych warunków do zorganizowania grupy wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i zachęcanie rodzin do skorzystania z tej formy pomocy

Liczba spotkań grupy wsparcia w ciągu roku - 2

Liczba rodzin korzystających z grupy wsparcia - 3

Działanie 7.

Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poprzez rodziny pomocowe

Liczba podpisanych umów – 1

Działanie 8.

Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy

Liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy - 0

Działanie 9.

Zapewnienie rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka pomocy prawnej

Liczba rodzin korzystających z pomocy prawnej – 10

Cel operacyjny 6

Integracja środowiska rodzin zastępczych.

Działanie 1.

Organizacja grup wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą

Liczba spotkań grupy wsparcia w ciągu roku - 2

Liczba rodzin korzystających z grupy wsparcia - 3

Działanie 2.

Organizacja imprez i spotkań mających na celu integrację środowiska rodzin zastępczych

W roku 2023 przeprowadzono Akcję „Kartka i ozdoba wielkanocna”, Akcję „Kartka bożonarodzeniowa” oraz zaproszono rodziny zastępcze i kandydatów na opiekunów zastępczych na „Rodzinny konkurs kolęd”.

Cel operacyjny 7

Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Działanie 1.

Prowadzenie grup edukacyjnych i szkoleń dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej

Liczba zrealizowanych szkoleń – 0 z uwagi na brak chętnych

Liczba osób biorących udział w szkoleniach – 0

Działanie 2.

Tworzenie i pomoc w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia

Liczba programów napisanych przy udziale pracowników PCPR – 10

Działanie 3.

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia, w szczególności poprzez organizowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych – 1

Ilość zorganizowanych kursów lub szkoleń – 0, Ilość osób biorących udział w kursach – 0

Działanie 4.

Utworzenie mieszkania chronionego dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

W 2023r. kontynuowano działania zmierzające do utworzenia z zasobów lokalowych Powiatu Tarnogórskiego 2 mieszkań treningowych dla usamodzielniających się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej. W maju 2023 r. Powiat Tarnogórski złożył wniosek o bezzwrotne finansowe wsparcie z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego na ten cel. Planuje się utworzenie 2 takich mieszkań usytuowanych w Tarnowskich Górach przy ul. Opolskiej 26 a i b dla maksymalnie 8 osób.

Cel operacyjny 8

Pełna stabilizacja sytuacji dziecka (w tym powrót do rodziny biologicznej lub adopcja)

Działanie 1.

Realizacja planu pomocy dziecku oraz współpraca przy realizacji planu pracy z rodziną dziecka, w szczególności dążenie do powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych lub adopcja

Ilość powrotów dzieci do rodziców – 11

Ilość adopcji – 2

VII. Sprawozdanie z realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie realizowanego w powiecie tarnogórskim w roku 2023.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowany w Powiecie Tarnogórskim w latach 2021-2024 został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu z dnia 27 kwietnia 2021 r. nr XXX/275/2021.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Tarnogórskim.

Cele szczegółowe:

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Monitoring i sprawozdawczość z realizacji Programu jest dokonywana raz w roku przez analizę jakościową i ilościową realizacji poszczególnych zadań Programu. W roku sprawozdawczym z ramach Programu zrealizowano następujące działania:

1. PCPR po raz kolejny włączyło się w światową kampanię „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży” realizowaną przez Fundację po DRUGIE w formie udziału w szkoleniu on – line „Cztery ściany” organizowanym przez Fundację obejmujące wiedzę z zakresu źródeł przemocy, jak ją rozpoznawać, diagnozować, a w rezultacie jak z nią walczyć.

2. Na stronie internetowej PCPR działa zakładka „Przeciwdziałanie przemocy domowej” gdzie znajdują się informacje kierowane do:

a) osób doświadczających przemocy - tj. informacje dot. przeciwdziałania przemocy domowej, dane kontaktowe osób udzielających wsparcia psychologicznego, socjalnego oraz bazy teleadresowe:

- baza teleadresowa na 2023 rok oferty poradnictwa specjalistycznego (w szczególności psychologicznego, prawnego) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,

- baza teleadresowa placówek zapewniających w 2023 roku schronienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie na terenie województwa śląskiego,

- baza teleadresowa na 2023 rok oferty poradnictwa specjalistycznego (w szczególności psychologicznego, prawnego) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie

b) osób stosujących przemoc w rodzinie – tj. informacje o możliwościach uzyskania w wsparcia w postaci udziału w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, programie profilaktycznym w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod

wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz bazy teleadresowe:

- baza teleadresowa podmiotów realizujących programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2023 r.

- baza teleadresowa podmiotów realizujących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2023 r.

Ponadto, w siedzibie tut. Centrum na bieżąco były udostępniane opracowane materiały edukacyjne w postaci 5 poradników i ulotek dla osób doświadczających przemocy, jak i osób stosujących przemoc.

3. Realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, przyjętego Uchwałą nr XXIX/267/2021 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 30 marca 2021 roku.

W ramach programu realizowany jest cykl do 10 spotkań grupowych, który poprzedzony jest indywidualnymi konsultacjami. W 2023 r. w celu rekrutacji uczestników do udziału w programie nawiązano współpracę z Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kuratorami, policją, ośrodkami pomocy społecznej na terenie powiatu.

W 2023 roku program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany był dla 10 osób (8 mężczyzn, 2 kobiet) w warunkach wolnościowych. Program ukończyło 6 osób, w tym: 5 mężczyzn i 1 kobieta.

Corocznie prowadzony jest również monitoring dot. sytuacji osób, które ukończyły Program w latach ubiegłych pod kątem powrotu do zachowań przemocowych. Monitoring prowadzony jest do 3 lat od ukończenia Programu.

4. PCPR realizowało Program psychologiczno-terapeutyczny, przyjęty w 2021 r. Zarządzeniem Dyrektora PCPR. W roku 2023 w programie psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczyło 10 osób. 7 osób ukończyło program pozytywnie, 3 negatywnie. Warunkiem ukończenia jest 80% frekwencja w stosunku do założonego w kontrakcie wymiaru godzin (max do 15 godzin). Praca w ramach programu skupiała się m.in. wokół poznania mechanizmów powstawania przemocy, rozwijania umiejętności samokontroli, poprawy umiejętności komunikacji, poznania sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami, nabywania umiejętności wyrażania własnych myśli, poglądów i uczuć, sposobów skuteczniejszego rozwiązywania konfliktów oraz pracy nad poprawą relacji z bliskimi. Zgodnie z zapisami Programu w okresie od 6 mies. do roku od ukończenia Programu prowadzony był monitoring pod kątem powrotu osób, które ukończyły Program do zachowań przemocowych. Monitoring ten zostanie przeprowadzony w 2023 r.

PCPR na bieżąco udostępnia informację o realizacji programów korekcyjno-edukacyjnego i psychologiczno-terapeutycznego na stronie internetowej oraz rozsyła do instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Tarnogórskiego wraz z broszurą informacyjną dot. zasad przystąpienia i uczestnictwa w programach.

5. Ponadto, 9 lutego 2021 r. Zarządzeniem Dyrektora PCPR nr 4/2021 wprowadzono program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w latach 2021-2023.

Celem programu jest zmniejszenie skali przemocy w rodzinie w Powiecie poprzez wspieranie i podejmowanie działań profilaktycznych wobec rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy poprzez

promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Program skupia się na: psychoedukacji w zakresie mechanizmów odpowiadających za reakcje emocjonalne i zachowania dzieci i ich rodziców, zwiększeniu świadomości w zakresie roli budowania relacji z dzieckiem jako podstawowego elementu procesu wychowania, doskonaleniu umiejętności komunikacyjnych i umiejętności regulowania emocji, kształtowaniu umiejętności wyznaczania zasad, formułowania i egzekwowania poleceń oraz rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów i radzenia sobie z zachowaniami trudnymi dziecka. W 2023 roku do warsztatów w ramach programu zgłosiło się/zostało zgłoszonych 5 osób. Zorganizowano jedną edycję warsztatów, w których łącznie udział wzięło ostatecznie 3 osoby - wszyscy ukończyli program i otrzymali zaświadczenia. Warsztaty w ramach programu realizowane są cyklicznie, po zebraniu grupy kilku osób, co umożliwia pracę w formie warsztatowej. Zgłoszenia przyjmowane są w trybie ciągłym.

6. Pracownik PCPR jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Tarnowskie Góry oraz w Gminie Ożarówice. W 2023 r. uczestniczył w 7 posiedzeniach tych Zespołów Interdyscyplinarnych. Uczestnictwo w posiedzeniach zespołów wzmacnia współpracę pomiędzy jednostkami, przyspiesza wymianę informacji o realizowanych programach, możliwościach wsparcia oraz pozytywnie wpływa na skuteczność podejmowanych działań.

7. W ramach jednostki prowadzone jest specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne dla osób dotkniętych przemocą. Ponadto, PCPR wpisany jest do rejestru jednostek specjalistycznego poradnictwa prowadzonego przez Wojewodę Śląskiego pod numerem 86/2011.

8. W ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Tarnowskich Górach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie utworzyło w 2023 roku wykaz interwentów, którzy wyrazili zgodę na współpracę z KPP TG w 2023 roku, w celu zapewnienia wsparcia psychologicznego dla małoletnich oraz dorosłych ofiar przemocy. Na wykazie znalazło się 5 interwentów (m. in. psychologów i pedagogów).

9. Od 2021 r. Powiat Tarnogórski zapewnia na mocy podpisanej umowy z Caritas Diecezji Sosnowieckiej na realizację zadania publicznego Powiatu Tarnogórskiego w latach 2021-2023 z zakresu pomocy społecznej miejsce pobytu w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Zadaniem organizacji jest zapewnienie miejsc całodobowego, okresowego pobytu dla osób, o których mowa w § 2 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 roku w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, podjęcie intensywnych działań ukierunkowanych na przezwyciężenie sytuacji kryzysowej. Zadanie publiczne jest realizowane na rzecz mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego do 31.12.2023 r. Na jego realizację przeznaczono kwotę 69 459,50 zł. W 2023 r. w ramach umowy 2 kobiety z 2 małoletnimi dziećmi skorzystały z całodobowego pobytu w ww. placówce. Wydatkowano dotację w kwocie 2 740,00 zł.

10. Pracownicy PCPR stale podnoszą swoje kwalifikacje z obszaru profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, panelach eksperckich i innych. W okresie sprawozdawczym pracownicy PCPR uczestniczyli w poniższych wydarzeniach obejmujących swoją tematyką obszar przeciwdziałania przemocy: „Zespoły interdyscyplinarne i grupy diagnostyczno – pomocowe – role, zadania i zasady funkcjonowania w systemie przeciwdziałania przemocy domowej”, „Zrozumieć emocje i potrzeby oraz konstruktywnie je komunikować”, „Rodzicielstwo, wychowanie i tworzenie środowisk skoncentrowanych na rozwiązaniach”, „Moje bezpieczne (?) dziecko – niedostosowanie społeczne – cz. II”, szkolenie z zakresu nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

11. Od marca 2021 r. ze środków własnych Powiatu Tarnogórskiego funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach, jako realizacja

jednego z zadań określonego w art. 19 ustawy o pomocy społecznej, tj. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i tym samym podejmowanie działań w obszarze interwencji kryzysowej poprzez udzielanie natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy. Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W 2023 r. w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej udzielane jest specjalistyczne poradnictwo psychologiczne dwa razy w tygodniu w godzinach popołudniowych. Łączny wymiar godzinowy wsparcia w 2023 rok wyniósł 294 godziny, gdzie udzielono 258 porad, 68 osobom/rodzinom, w tym 19 dzieciom. Wśród osób korzystających ze wsparcia w PIK 7 kobiet oraz dziecko uzyskało pomoc w związku z doświadczeniem przemocy domowej.